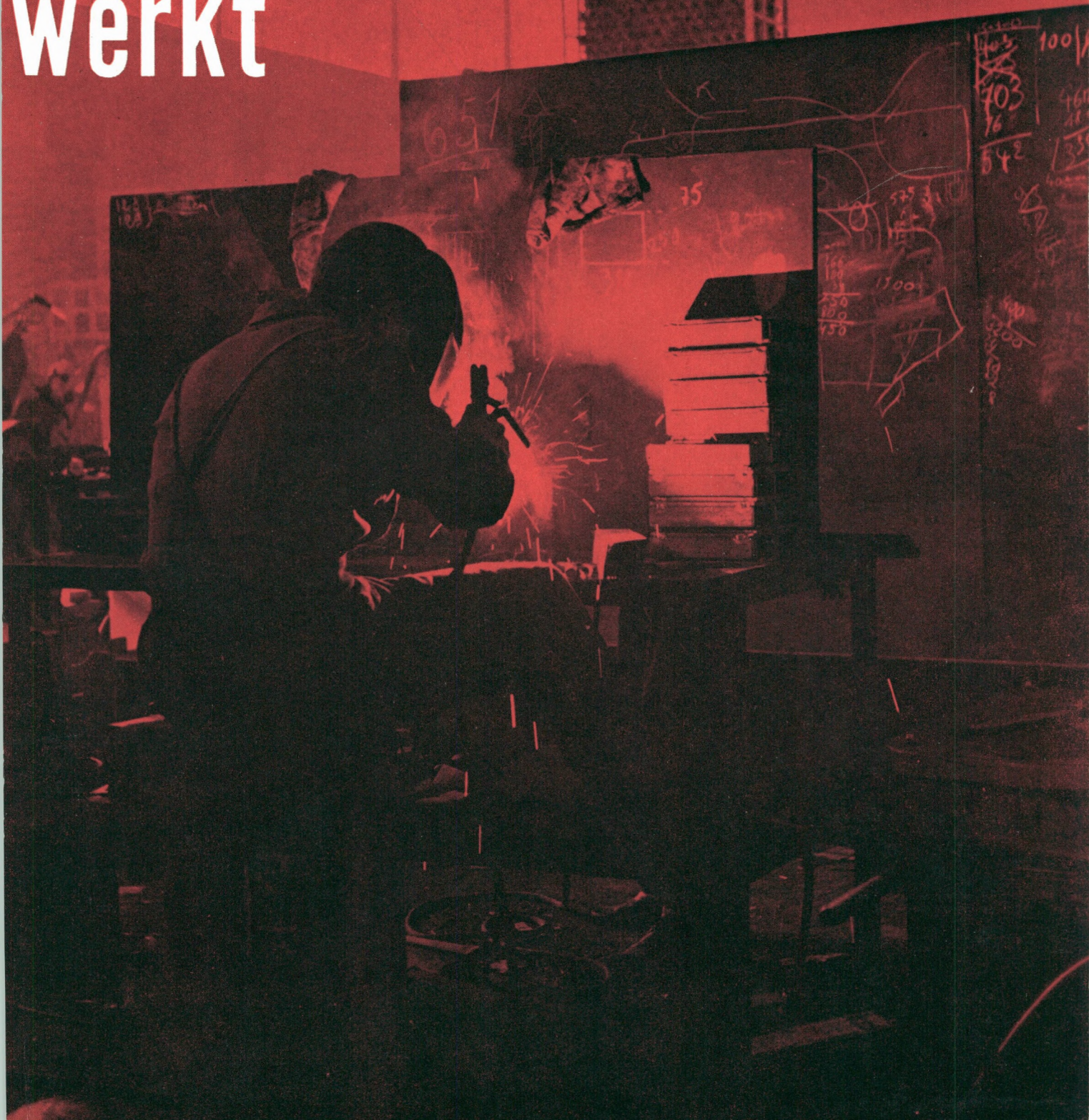

west- vlaanderen werkt

West-Vlaanderen werkt

tijdschrift van de westvlaamse economische raad

inhoud :

Tot U spreekt	117
G. DEWITTE Industrieel, Voorzitter van het Textielpatroonsverbond van het Kortrijkse	
De binnenlandse markt van de Belgische kust	118
Dr N. VANHOVE Wetenschappelijk Medewerker W.E.S.	
De Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk	124
J. THEYS Wetenschappelijk Medewerker W.E.S.	
STREKEN, STEDEN EN GEMEENTEN IN BEWEGING	
Het arrondissement Diksmuide tussen 1947 en 1961	130
Ir J.M.L. DEMEYERE Hoofd afdeling Ruimtelijke Ordening W.E.S.	
WEST-VLAANDEREN OP GRAFIEK	136
SPECTRUM VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMIE	
Textiel	138
A. DEQUAE	
Landbouw	138
L. BOCKSTAELE	
Vlas	139
A. DELBEKE	
Havens	140
E. LEPEER	
Visserij	141
P. HOVART	
Spreiding Universitair Onderwijs	141
W.E.R.	
Stedebouw, Huisvesting en Ruimtelijke Ordening	142
WEST-VLAANDEREN WERKT	143

Bij naamvermelding van de auteur verschijnt de bijdrage onder zijn persoonlijke verantwoordelijkheid.

Beschermkomitee :

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle,
Goeverneur.

De Heren J. Storme, H. Smislaert,
L. Gillon, A. Loncke, M. Lootens,
P. Monballyu,

Leden der Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee :

De Heren L. Bockstaele, G. Declercq,
P. Delafontaine, F. Van Damme en
O. Vanneste.

Redaktiesekretaris :

De Heer J. Pattyn.

Abonnement :

100 F - P.C.R. 976.57,
W.E.R., Dijver 7, Brugge.

Redaktiesekretariaat :

Westvlaams Economisch Studiebureau
(W.E.S.) Dijver 7, Brugge.

Publiciteitsvoorwaarden :

W.E.S., Dijver 7, Brugge.

Foto voorpagina : R. Vansenant

DRIEMAANDELIJKSE UITGAVE

5e JAARGANG 1963

NUMMER 4

S.V. Groeninghe Drukkerij, Kortrijk

tot U spreekt...

G. DEWITTE

*Industrieel,
Voorzitter van het Textielpatroonsverbond van het Kortrijkse.*

Ieder jaar verandert West-Vlaanderen in een meer en meer voorspoedig gewest. De omwenteling is zo belangrijk en zo grondig, dat wij ons dikwijls de vraag stellen of de bevolking van deze provincie zich wel voldoende bewust is van deze snelle evolutie.

Deze vaststelling verbeugt al diegenen, welke risico's hebben durven nemen en zich met taaiheid en uithoudingsvermogen hebben durven bewegen op de weg van de industrialisering van dit grondgebied, waarvan een gedeelte zijn inwoners vooral bij onze zuiderburen hun inkomen ziet verzekeren.

Alhoewel de Overheid zich sinds enkele jaren bekommert om de expansie van de gevestigde ondernemingen en om de inplanting van nieuwe bedrijven, vooral in meer stuwende sectoren, zijn de verwezenlijkingen in de eerste plaats de vrucht van het privaat initiatief.

Onze bedrijfshoofden, als volwaardige ondernemers, zoeken afzetgebieden op in alle landen van de wereld, organiseren en rationaliseren, investeren in de meest moderne produktiemiddelen.

Deze inspanningen geven aan de Westvlaamse bevolking grotere waarborgen van een stabiele tewerkstelling en verzekering van een behoorlijk inkomen in eigen streek, wat de bestaanszekerheid verhoogt.

In de textielsector, tot dewelke wij behoren, is het arrondissement Kortrijk het enige in België, dat er prat kan op gaan de tewerkstelling van textielarbeiders verhoogd te hebben.

*Ongetwijfeld blijven er problemen op te lossen. Indien onze lonen en sociale voordelen voldoende zijn en de vergelijking kunnen doorstaan met de lonen van de Belgische grensarbeiders in Frankrijk, toch blijven zekere verbeteringen aan te brengen. De verplaatsingsmogelijkheden van de grensarbeiders naar onze ondernemingen kunnen wij verbeteren en vergemakkelijken. Er zijn trouwens beschikkingen die in het stadium van verwezenlijking zijn en talrijk zijn reeds de bedrijfs-
hoofden die deze verplaatsingen per autobus organiseren, waardoor zij de tijdsperiode tussen woonplaats en werkplaats gevoelig verminderen.*

Op het gebied van de beroepsopleiding zijn enkele firma's begonnen met de versnelde opleiding van de jongeren en andere zullen er eerlang mee aanvangen. Zekere beroepsscholen zijn ingegaan op suggesties van de industrie, wat voor de opleiding van de jeugd voordelig zal zijn.

De volwassenen vinden ook de mogelijkheid tot heraanpassing tegen bezoldiging voor de taken welke vereist worden door de nieuwe industrietakken en zelfs voor deze van de bouwnijverheid.

Onze grensarbeiders moeten weten dat de bouwnijverheid gemakkelijk de 12 % grensarbeiders kan tewerkstellen. Zij moeten weten dat de textielnijverheid gemakkelijk duizenden onder hen kan opsorpen in moderne en geklimatiseerde lokalen.

De demografische gegevens in de onmiddellijk naoorlogse jaren laten een grotere aanvoer van jongeren verwachten, die hun vertrouwen gerust mogen stellen in de toekomst van onze industrie.

De industriële opgang van West-Vlaanderen laat de bevolking een optimistische kijk op de toekomst.

De binnenlandse markt van de Belgische kust

In de reeks rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek van het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau verscheen vóór enkele maanden de derde studie nl. « Analyse van de herkomst van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust » (1). Dit rapport belicht de interne toeristische markt van de Belgische kust (2) die naar de officiële resultaten van de statistiek van de overnachtingen in 1962, 85 % van de totale markt uitmaakt.

1. Het belang van de kennis van de binnenlandse markt

De sektor toerisme is een typisch voorbeeld van een bedrijvigheid waarop de term « buyers-market » van toepassing is. In een toestand waarin de klant koning is, zoals dit gewoonlijk wordt uitgedrukt, krijgt de verkoopfunctie een bijzonder betekenis. Bij een verkoopfunctie komen heel wat zaken om de hoek kijken. Daartoe is o.m. de oriëntatie van de publiciteit te rekenen. Dit laatste veronderstelt in de eerste plaats een kennis van de markt. In casu gaat het om een inzicht inzake de gebieden en de plaatsen waar de toeristen wonen en de leeftijd en het beroep van de vakantiegangers.

2. De onderzoeksmethode

Een algemene bron voor elke logiesvorm, waarop de woonplaats van de vakantiegangers is vermeld die

- (1) Dit rapport bevat 179 blz. en is te verkrijgen op het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau, Dijver, 7, Brugge, door inschrijving op een abonnement « Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek - W.E.S. ».
- (2) Over enkele maanden zal de analyse van de herkomst van de buitenlandse toeristen klaar komen. Het betreft hier niet zo zeer een analyse van de herkomst per land doch wel een analyse van de herkomst per streek in elk van de buurlanden.

aan de Belgische kust of te Brugge overnachten, is niet beschikbaar. Op grond van de wettelijke beschikkingen ten aanzien van het appartementstoerisme, enerzijds, en de andere logiesvormen, anderzijds, zijn evenwel twee indirect beschikbare bronnen voorhanden die we hierna eenvoudigheidshalve appartementenfiche en logementsfiche noemen (1).

Rekening houdend met het groot aantal gevallen was het uiteraard noodzakelijk het onderzoek te beperken tot twee steekproeven. De eerste steekproef, t.a.v. het appartementstoerisme, betreft een 9 à 10 % sample (willekeurige steekproef) (2). In het tweede geval werden bij middel van een systematische steekproef 7 % van de logementsfiches in het onderzoek betrokken.

In het totaal slaat het onderzoek op 53.385 vakantiegangers: 27.819 appartementstoeristen, 7.702 hoteltoeristen, 6.416 pensioentoeeristen, 9.567 campingtoeristen en 1.731 toeristen die in inrichtingen voor sociaal toerisme logeren (3).

Rekening houdend met de grote seizoengevoeligheid van het kusttoerisme, is de onderzoeksperiode beperkt tot de periode mei-september. De basisgegevens slaan op het referentiejaar 1962; het onderzoek t.a.v. het appartementstoerisme steunt echter op de basisgegevens van 1961.

- (1) Het was niet mogelijk de herkomst van de vakantiegangers vast te leggen die in vakantiekoloniën overnachten vermits slechts de personen van 15 jaar en meer aan een verplichte inschrijving zijn onderworpen.
- (2) Om redenen van geheimhouding maakte het N.I.S. naamloze lijsten over.
- (3) Overige vakantiegangers: 150 (vakantiekolonies en jeugderbergen). Daar de logementsfiches voor enkele grote inrichtingen inzake sociaal toerisme ontbreken, houdt het onderzoek een zekere onderschatting van deze categorie toeristen in.

Dr N. VANHOVE,

Wetenschappelijk Medewerker,
Westvlaams Economisch Studiebureau

3. Enkele resultaten van het onderzoek

In het kader van deze bijdrage is het niet mogelijk in te gaan op de studieresultaten per logiesvorm noch per toeristische gemeente. Hetgeen verder volgt slaat op alle logiesvormen samen. Meer bepaald komt de herkomst, de leeftijd en het beroep van de binnenlandse vakantiegangers aan de orde. Een moeilijkheid is evenwel het feit dat de leeftijd en het beroep van de appartementstoeristen niet is gekend. Met deze opmerking dient terdege rekening gehouden.

a. De herkomst van de binnenlandse vakantiegangers

Wanneer men de herkomst van de binnenlandse vakantiegangers analyseert per arrondissement, treedt een vrij hoge concentratie van het marktgebied naar voren. De vijf arrondissementen waarin de Belgische agglomeraties zijn gelegen totaliseren gezamenlijk 70,3 % van de markt. Het voornaamste marktgebied vormt het arrondissement Brussel met 37,5 % van de kustvakantiegangers, gevolgd door de arrondissementen Antwerpen (15,7 %), Luik (7,4 %), Gent (5,1 %) en Charleroi (4,6 %). Ook de arrondissementen Mechelen, Leuven, Kortrijk, Aalst, Bergen, Verviers en Hasselt zijn niet te verwaarlozen marktgebieden (1).

Men zou kunnen aanmerken dat de hoge concentratie van het marktgebied het gevolg is van de ongelijke spreiding van de bevolking over de onderscheiden arrondissementen. Het is daarom niet van belang ontbloot de spreiding van de toeristen en de bevolking met elkaar te confronteren. In de laatste kolom van tabel 1 is voor elk arrondissement de verhouding bepaald tussen het aantal appartementstoeristen en het bevolkingsaandeel. Bij een volkomen parallelisme

tussen de spreiding van toeristen en bevolking moet de verhouding tussen het aandeel dat beide grootheden in het landelijk geheel uitmaken gelijk zijn aan 100.

Dit is evenwel niet het geval. Het arrondissement Brussel is niet enkel het belangrijkste marktgebied in absolute termen uitgedrukt, doch ook relatief gezien. De index bedraagt 240, d.w.z. dat het aandeel van dit gebied op het vlak van kustvakantiegangers 2,4 maal groter is dan het bevolkingspercentage. Dit betekent m.a.w. ook dat de gerichtheid van de bevolking van het arrondissement Brussel op de kust, in vergelijking met de oriëntatie van de bevolking van de andere arrondissementen, bijzonder groot is. Gesteld t.o.v. het inwonersaantal bekleedt het arrondissement Antwerpen de tweede plaats (verhoudingscijfer 165). De derde en vierde plaats nemen de arrondissementen Luik en Gent in, en vervolgens komen Mechelen, Charleroi, Leuven en Bergen aan de orde.

De concentratie van het marktgebied is tijdens het voor- en naseizoen nog beduidend groter dan gedurende het hoogseizoen. Dit moge blijken uit het feit dat de arrondissementen waarin de vijf agglomeraties zijn gelegen gedurende de maanden mei, juni en september respectievelijk 79,0 %, 75,1 % en 75,0 % van de toeristen totaliseren, tegenover slechts 67,3 % en 69,1 % respectievelijk in juli en augustus.

Bovenstaande laat reeds uitschijnen dat het marktgebied relatief sterk in de steden is geconcentreerd. Om deze reden werd, naast het administratief arrondissement van herkomst, ook onderzocht welke de grootte, gemeten naar het bevolkingscijfer, van de woongemeente van de vakantieganger is. De Belgische gemeenten werden daartoe in een aantal gemeenteklassen ingedeeld (cfr tabel 2).

Uit dit verder onderzoek blijkt de concentratie van de toeristische markt nog groter te zijn dan aanvanke-

(1) Per logiesvorm en per badplaats wijken de resultaten wel van elkaar af.

Tabel 1 : **Het administratief arrondissement van herkomst van de binnenlandse vakantiegangers die aan de Belgische kust logeren, mei-september 1961 of 1962 — Enquête W.E.S.**

Administratief arrondissement	Aantal enquêtegevallen	Aandeel toeristen	Bevolkingsaandeel	$\frac{\text{Aandeel toeristen}}{\text{Bevolkingsaandeel}} \times 100$
Antwerpen	8.369	15,7	9,5	165
Mechelen	1.399	2,6	2,9	90
Turnhout	569	1,1	3,2	34
Brussel	20.027	37,5	15,6	240
Leuven	1.582	3,0	3,8	79
Nijvel	854	1,6	2,2	73
Kortrijk	1.377	2,5	3,3	76
Overige W.-VI.	859	1,8	8,3	22
Aalst	995	1,9	2,8	68
Dendermonde	437	0,8	1,8	44
Eeklo	108	0,2	0,9	22
Gent	2.707	5,1	5,0	102
Oudenaarde	346	0,6	1,2	50
St. Niklaas	549	1,0	2,1	48
Aat	147	0,3	0,9	33
Charleroi	2.462	4,6	5,1	90
Bergen	1.201	2,2	2,8	79
Zinnik	654	1,2	1,8	67
Thuin	334	0,6	1,5	40
Doornik	600	1,1	1,6	69
Hoei	234	0,4	1,0	40
Luik	3.924	7,4	6,6	112
Verviers	978	1,8	2,6	69
Borgworm	140	0,3	0,8	38
Hasselt	865	1,6	3,0	53
Maaseik	212	0,4	1,5	27
Tongeren	241	0,5	1,7	29
Dinant	132	0,2	0,9	22
Namen	822	1,5	2,5	60
Philipville	39	0,1	0,6	17
Provincie Luxemburg .	229	0,5	2,4	21
Totaal	53.385	100	100	100

lijk is aangegeven. Op 100 kustvakantiegangers (inclusief Brugge) bewonen er 61 een agglomeratie. De Brusselse agglomeratie totaliseert hiervan meer dan de helft.

Tabel 2 : **Het aandeel van de vijf Belgische agglomeraties en de onderscheiden gemeenteklassen inzake vakantiegangers en bevolking, mei-september 1961-1962 — Enquête W.E.S.**

Agglomeratie of gemeenteklasse	Aandeel vakantiegangers (a)	Bevolkingsaandeel (b)	De oriëntatiegraad op de kust $\frac{(a)}{(b)} \times 100$
Aggl. Antwerpen	14,2	7,0	203
Aggl. Brussel	33,4	11,1	301
Aggl. Gent	4,4	2,5	176
Aggl. Charleroi	2,5	2,0	125
Aggl. Luik	6,5	4,9	133
Gemeenten van 50.000-100.000 inwoners	1,8	1,3 (a)	139
Gemeenten van 20.000-50.000 inwoners	12,5	8,9	140
Gemeenten van 10.000-20.000 inwoners	8,4	12,0	70
Gemeenten van 5.000-10.000 inwoners	8,3	15,0	55
Gemeenten van — 5.000 inwoners	8,0	34,7	23

(a) Exclusief Oostende.

Een tweede relevant fenomeen, uit tabel 2 af te leiden, is het feit dat de graad van verstedelijking bepalend is voor de mate waarin de bevolking de kust aandoet. Naarmate men afdaalt in de onderscheiden gemeenteklassen, neemt de verhouding aandeel vakantiegangers/bevolkingsaandeel af.

b. De leeftijd

Met het oog op een aangepaste publiciteit en het organiseren van het ontspanningsleven is de kennis van de leeftijd van de vakantiegangers een ander belangrijk marktgegeven.

Ten aanzien van de Belgische kust is de verscheidenheid inzake leeftijdsstructuur van de vakantiegangers bijzonder karakteristiek. Zowel de jongeren, de mid-

denklasse als de ouderen zijn er goed vertegenwoordigd. Als modale groep — voor zover men daarvan kan gewagen — treedt de leeftijdsklasse 30-39 jaar naar voren. Eenzelfde leeftijdsstructuur wordt niet in alle badplaatsen aangetroffen; integendeel van badplaats tot badplaats noteert men opvallende verschillen.

Tabel 3 : **De leeftijdsstructuur van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust (inclusief Brugge) — mei-september 1962 — Enquête W.E.S. (a)**

Leeftijdsklasse	Aantal vakantiegangers	Aandeel
15-20 jaar	2.250	9,3
20-29 jaar	5.105	21,1
30-39 jaar	5.903	24,4
40-49 jaar	4.185	17,3
50-59 jaar	3.508	14,5
60-69 jaar	2.323	9,6
meer	919	3,8
Totaal	24.193 (b)	100

(a) Daar de leeftijd noch het beroep op de appartementsfiche voorkomt, zijn de appartementstoeristen niet in de leeftijdsstructuur opgenomen.

(b) Op 1373 logementsfiches kwam de leeftijd evenmin voor.

c. Het beroep

Evenals de leeftijd vormt het beroep van het cliënteel een interessant marktgegeven. In het totaal worden 12 beroepsgroepen onderscheiden die verder in subgroepen zijn onder te brengen. Elk van deze subgroepen laat een enigszins eigen gedraging veronderstellen, in functie waarvan de publiciteit, het receptief apparaat en het receptief ontspanningsapparaat dient aangepast.

In tegenstelling met hetgeen men wel eens meer beweert is de kustcliënteel, naar beroepsklasse, niet eenzijdig samengesteld. Geen enkele beroepsklasse noch subgroep heeft de overhand. Ruim een vierde is tot de meer begoede klassen te rekenen; 37,6 % behoort tot de bediendenklasse, terwijl de arbeiders ook een vierde van het toeristisch cliënteel uitmaken. Uiteraard noteert men per badplaats frappante verschillen.

Het zou ongetwijfeld interessant zijn een beeld te hebben inzake de beroepsstructuur van de apparte-

mentstoeristen. Hoewel men een uitermate grote verscheidenheid inzake logiesmogelijkheden in kamers, appartementen en villa's aantreft, kan men nochtans verwachten dat het inbrengen van deze categorie vakantiegangers een relatief hogere bezetting van de eerste twee beroepsklassen voor gevolg zou hebben.

Tabel 4 : De beroepsstructuur van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust (inclusief Brugge) — mei-september 1962 — Enquête W.E.S. (a)

Beroepsklasse	Aantal vakantiegangers	Aandeel
Vrije beroepen, industriëlen, handelaars, hogere ambtenaren en kaderpersoneel . . .	4.143	26,9
Bedienden (inclusief onderwijzend personeel en militairen)	5.791	37,6
Arbeiders	4.004	26,0
Overige beroepsklassen (o.m. zonder beroep en gepensioneerden)	1.463	9,5
Totaal	15.401 (b)	100

(a) Exclusief de appartementstoeristen.

(b) Inzake 10.165 niet-appartementstoeristen ontbreekt eveneens de vermelding van het beroep.

4. De factoren die de toeristenstroom per arrondissement bepalen

De oriëntatiegraad van de bevolking van de onderscheiden arrondissementen op de kust is erg verschillend. De vraag rijst dan ook of deze ongelijke oriëntatiegraad aan bepaalde factoren is toe te schrijven.

Theoretisch kan men enkele elementen naar voren brengen waarvan men redelijkerwijze kan aannemen dat ze een invloed hebben op de intensiteit van de toeristenstromen. Deze factoren zijn: de bevolkingsconcentratie, de woningstructuur, het agrarisch karakter, het inkomen en de afstand tot de kust.

Bij de kwantitatieve toetsing van deze factoren, aan de hand van een regressie-analyse, blijken evenwel slechts drie verklarende elementen van betekenis te zijn nl. de bevolkingsconcentratie, het gemiddeld belast netto-

inkomen per capita en de afstand tot de kust (1). De elementen woningstructuur en het agrarisch karakter van de streek verlenen inderdaad een vrij sterke intercorrelatie met de mate waarin de bevolking geconcentreerd voorkomt.

De correlatiecoëfficiënt 0,939 wijst er op dat de intensiteit van de toeristenstroom in hoge mate tot drie systematisch van invloed zijnde factoren is terug te brengen.

De vraag of de publiciteit dient gevoerd in de gebieden waar de huidige vakantiegangers wonen ofwel in de gewesten die op heden de kust niet aandoen is dan ook opgelost. Zolang in de gebieden waaruit men thans weinig toeristen betreft, de verstedelijking niet verder is doorgedreven, het inkomen niet voldoende is opgetrokken en de mobiliteit van de inwoners niet toeneemt, kan een intensieve publiciteit geen vruchten afwerpen.

5. Slotbeschouwingen

- De buitengewone concentratie van de binnenlandse toeristische markt van de Belgische kust vormt ongetwijfeld een belangrijke vaststelling.
- Een tweede interessante vaststelling is het feit dat de intensiteit van de toeristenstromen per arrondissement in hoge mate verklaarbaar is.
- Ten aanzien van een publiciteitscampagne houden beide bovengenoemde verschijnselen zeer waardevolle indicatoren in. Zij wijzen er niet alleen op dat het marktgebied geconcentreerd ligt, maar daarenboven is hiermede bewezen dat de toeristenstromen van bepaalde factoren afhankelijk zijn (bevolkingsconcentratie, inkomen en afstand).
- De publiciteit dient aldus in de eerste plaats gericht naar de agglomeraties en in tweede instantie op de steden met 20.000 inwoners en meer. Wel kan aan nieuwe marktgebieden worden gedacht maar deze moeten beantwoorden aan bovengenoemde ver-

$$(1) Y = 0,240 C + 3,058 I - 0,166 A - 99,76$$

$$(\pm 0,116) \quad (\pm 0,427) \quad (\pm 0,035)$$

Y : de oriëntatiegraad van de bevolking van elke arrondissement op de kust ;

C : het aandeel van de inwoners van gemeenten van 10.000 inwoners en meer t.o.v. de totale bevolking per arrondissement ;

I : het gemiddeld belast netto-inkomen per capita ;

A : de afstand tot de kust.

klarende factoren: Met name kan o.m. worden gedacht aan de middenzone van de provincie Limburg waarin niet alleen de bevolking bijzonder snel toeneemt, doch waar ook de economische structuur uitermate snel wijzigt en de verstedelijking meer en meer ingang vindt.

e) De Belgische kust heeft het bijzonder voorrecht

over een cliënteel te beschikken die zeer hetero-geen is samengesteld zowel naar leeftijd als naar sociale klasse. Deze diversiteit vraagt een verscheidenheid in de receptieve uitbouw. Hierbij denken we niet enkel aan de logiesvormen doch speciaal aan de sport- en ontspanningsuitrusting en de culturele manifestaties.

Het toeristisch-ekonomisch onderzoek in West-Vlaanderen

Voor West-Vlaanderen vormt het toerisme een der steunpunten waarop het ekonomisch leven van de provincie berust. Op voorstel van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Voorzitter van Westtoerisme, werd door het W.E.S. in 1962 een afdeling opgericht voor toeristisch-ekonomisch onderzoek; via systematische studie van velerlei deelfacetten met praktische inslag wordt de basis gelegd van een grondige kennis van de toerist en de receptieve capaciteit aan de kust en achterland. Reeds kwamen 4 rapporten klaar.

Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek 1962-1963

Analyse van het prijzenniveau aan de Belgische kust in vergelijking met het binnenland, gestencild, 1962 (71 blz.)

Analyse van de prijzevolutie in de hotellerie aan de Belgische kust, 1939-62, gestencild, 1963 (77 blz.)

Analyse van de herkomst van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1963 (179 blz.)

Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek 1963-1964

Proeve van een algemeen motivatie-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de kust, gestencild, 1963 (76 blz.)

Analyse van de verblijfsduur van de vakantiegangers aan de Belgische kust (in voorbereiding)

Analyse van de herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust (in voorbereiding)

Mededelingen toeristische index-W.E.S.

De rapporten van elke jaargang zijn te verkrijgen door inschrijving op een abonnement « Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek - W.E.S. ». De prijs bedraagt 1.000 F per jaar-abonnement.

De Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk

Een specifieke vorm van arbeidsmigratie voor West-Vlaanderen is de tewerkstelling in Noord-Frankrijk als grensarbeider. Onder grensarbeiders wordt verstaan « de onderhorigen der verdragsluitende partijen (België en Frankrijk) die, terwijl zij in een grenszone van een der partijen hun domicilie behouden, waarheen zij in principe dagelijks terugkeren, als loonarbeiders gaan werken in de grenszone van het ander land ». De grensarbeiders zijn dus duidelijk te onderscheiden van de « seizoenarbeiders » of zg. « Fransmans » die gedurende een langere periode — vb. de periode van het bietenzetten, het vlasslijten, enz. — in Frankrijk verblijven om er een bepaald werk uit te voeren.

Het aantal Westvlaamse grensarbeiders die in Noord-Frankrijk zijn tewerkgesteld bedraagt op heden circa 24.000.

De vraag kan gesteld worden of het verantwoord is een groot aantal arbeidskrachten in de economie van Noord-Frankrijk te laten, terwijl in eigen gewest de groei van de industriële bedrijven wordt afgeremd door een schaarse arbeidsmarkt.

De Westvlaamse Economische Raad besliste dan ook het probleem van de grensarbeid aan een grondige analyse te onderwerpen. Teneinde het fenomeen in zijn levende werkelijkheid te kunnen vatten werd besloten tot een uitgebreide enquête onder de grensarbeiders; hierbij mocht gerekend worden op de medewerking van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, de gewestelijke bureaus van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, de werknemersorganisaties, de gemeenten, het Nationaal Instituut voor de Statistiek en de werkgeversorganisaties. Bovendien werden gegevens verzameld die een inzicht kunnen geven in de toekomstige evolutie van de grensarbeid.

1. Woonplaats van de grensarbeiders

De grensarbeid in West-Vlaanderen is gekoncentreerd in het zuiden van de provincie rond het industrieel

complex van Roubaix-Tourcoing. Het arrondissement Kortrijk groepeert circa 12.300 grensarbeiders en het arrondissement Ieper 10.200 grensarbeiders, dit is respectievelijk 51 % en 43 % van het totale aantal Westvlaamse grensarbeiders (1). In het arrondissement Roeselare worden ongeveer 1.200 grensarbeiders (5 %) geteld en in het arrondissement Veurne circa 300 grensarbeiders (1 %); uit het arrondissement Diksmuide zijn slechts een 30-tal personen als grensarbeiders in Noord-Frankrijk tewerkgesteld.

Vooraf in de grensstreek Ploegsteert-Herzeeuw is de werknemersgroep overwegend op tewerkstelling in Noord-Frankrijk gericht. De zwaarste kernen zijn: Moeskroen, Menen, Wervik, Komen, Herzeeuw, Ploegsteert, Rekkem en Geluwe (zie kaart 1 blz. 136). In sommige van deze gemeenten is meer dan de helft van de werknemersgroep in Frankrijk tewerkgesteld.

2. Plaats van tewerkstelling en bedrijfstak van tewerkstelling

Slechts 3 à 4 % van de grensarbeiders werken buiten het arrondissement Rijsel. De voornaamste tewerkstellingscentra in het arrondissement Rijsel zijn Tourcoing (10.800), Roubaix (3.000) en Halluin (2.100). Kaart 2 op blz. 137 geeft een beeld van de spreiding van de Westvlaamse grensarbeiders naar zone van tewerkstelling in het arrondissement Rijsel.

De grensarbeiders die buiten het arrondissement Rijsel zijn tewerkgesteld komen uit het arrondissement Veurne en uit het noord-westelijk gedeelte van het arrondissement Ieper. De voornaamste gemeenten van tewerkstelling zijn Leffrinckoucke, Bailleul en Boeschepe.

(1) De analyse omvat nog de gemeenten Ploegsteert, Waasten, Neerwaasten, Komen, Houtem, Moeskroen, Herzeeuw, Luigne en Dottenijs die op 1 september 1963 naar de provincie Henegouwen zijn overgegaan.

J. THEYS

Wetenschappelijk Medewerker W.E.S.

De dominerende bedrijfstak van tewerkstelling is de textielnijverheid. Ongeveer 71 % van de mannelijke en 96 % van de vrouwelijke grensarbeiders zijn in de textielnijverheid opgenomen. Naast de textielnijverheid zijn het bouwbedrijf (12 %) en de metaalnijverheid (6 %) nog van enige betekenis voor de tewerkstelling van mannelijke grensarbeiders.

3. Evolutie van het aantal grensarbeiders

Het aantal Westvlaamse grensarbeiders bedroeg in maart 1948 38.170 personen, waarvan 25.106 mannen en 13.064 vrouwen. In de periode 1950-55 is het aantal grensarbeiders in sterke mate verminderd, vooral tijdens de recessie in de textielnijverheid omstreeks 1953-54.

Tussen 1956 en 1957 steeg het aantal grensarbeiders in belangrijke mate doch vanaf 1958 was er een permanente daling.

In de periode 1958-61 was de vermindering vrij gering. In het jongste jaar daalde echter het aantal Westvlaamse grensarbeiders met circa 2.300 eenheden of bijna 10 %.

Het aantal Westvlaamse grensarbeiders is tussen 1948 en 1963 verminderd van 38.170 tot circa 24.000 of met 37 %; de daling bedroeg 33 % voor de mannen en 45 % voor de vrouwen.

De invloed van de economische groei in West-Vlaanderen op het verloop van de grensarbeid is duidelijk te onderkennen. Kaart 3 op blz. 137 toont aan dat de vermindering van het aantal grensarbeiders het grootst was in de zone Moeskroen-Kortrijk-Waregem en rond Ieper; de toename van de werkgelegenheid was hier het grootst. Ook in het arrondissement Veurne was de daling van het aantal grensarbeiders verhoudingsgewijze groot; het gaat hier echter om eerder geringe aantallen zodat de procentuele daling minder betekenisvol is.

4. Huidige arbeidssituatie

De enquête die door de Westvlaamse Economische Raad in de tweede helft van 1962 onder de grensarbeiders werd gehouden, heeft toegelaten een juister inzicht te verkrijgen in de huidige arbeidssituatie van de grensarbeiders. In het onderzoek werden 3.407 vragenlijsten van mannelijke grensarbeiders en 1.313 vragenlijsten van vrouwelijke grensarbeiders verwerkt, benevens 1.573 formulieren van gewezen grensarbeiders. In totaal ging het om ongeveer 35.000 bladzijden antwoorden op zeer concrete vragen.

a) Afstand en verplaatsingsduur tussen woon- en werkgemeente

De grensarbeiders uit de eigenlijke grenszone vinden hun werkgelegenheid op zeer korte afstand van de woonplaats. Circa 50 % van de grensarbeiders wonen op minder dan 10 km van de werkgemeente; voor ongeveer 30 % is de afstand zelfs minder dan 5 km.

Voor de grensarbeiders uit het Ieperse wordt de afstand tussen woon- en werkgemeente echter vrij groot.

De tijdsduur tussen het verlaten van de woning en de aankomst op het werk bedraagt voor 23 % van de grensarbeiders uit het Ieperse meer dan anderhalf uur. Ook voor de grensarbeiders die woonachtig zijn buiten de eigenlijke grenszone in het arrondissement Kortrijk ligt de verplaatsingsduur vrij hoog. De verplaatsing van woon- naar werkgemeente geschiedt voor 43 % van de mannelijke grensarbeiders en 57 % van de vrouwelijke grensarbeiders per bus. De veelal verhoudingsgewijze hoge verplaatsingsduur in vergelijking met de af te leggen afstand komt gedeeltelijk voort uit het oponthoud aan de grens, het feit dat een busdienst veelal meerdere gemeenten aandoet om grensarbeiders op te nemen en daardoor een grillig traject heeft en door het beperkt aantal overgangen aan de Frans-Belgische grens.

b) Huidig uurloon, arbeidsduur en inkomen

Het gemiddeld loonniveau van de mannelijke grensarbeiders kan als laag beschouwd worden in vergelijking met het minimumuurloon in eigen streek voor een volwassen arbeidskracht.

De toestand van de vrouwelijke grensarbeiders daarentegen is relatief gunstig.

Een vergelijking van de uurlonen van mannen en vrouwen brengt aan het licht dat het stelsel van « gelijk loon voor gelijk werk » in de praktijk weinig tot uiting komt; de Westvlaamse grensarbeidsters worden blijkbaar niet toegelaten voor het werk met hoge loonvergoeding.

Het gewogen gemiddelde van het grensarbeidersinkomen gaf voor 1962 een gemiddeld maandinkomen van 5.000 F voor de mannen. Het gemiddeld maandinkomen van een arbeider in de Westvlaamse industrie bedroeg circa 5.500 F. Hierbij valt vooral te wijzen op het feit dat het gemiddelde van 5.000 F voor de grensarbeiders slechts bereikt wordt door de toekenning van een loontoeslag voor de arbeidsuren boven het 40e uur.

Het gewogen gemiddelde van het inkomen van de vrouwelijke grensarbeiders beliep in 1962 circa 3.850 F. Het maandinkomen van een werkster in de Belgische textielnijverheid bedroeg in 1962 circa 3.750 F. Rekening houdend met een enigszins oudere

leeftijdsstructuur van de grensarbeidstersgroep dan van de tewerkgestelden in eigen land mag besloten worden tot een ongeveer gelijkwaardig inkomen als voor de vrouwelijke kollega's in de Westvlaamse textielnijverheid.

c) Huidig oordeel over de grensarbeid

Over de waardering door de betrokkenen zelf van de grensarbeid op het ogenblik van het onderzoek (jaar 1962) kan een en ander afgeleid worden uit onderstaande tabel.

Voor de mannelijke grensarbeiders is het relatief lage loon het belangrijkste bezwaar; deze toestand is tegengesteld aan die bij de vrouwen.

5. Keuze tussen grensarbeid en tewerkstelling in eigen land

De keuze tussen grensarbeid en tewerkstelling in eigen land wordt door tal van elementen beïnvloed: inkomen, afstand, leeftijd, anciënniteit in de betrekking, enz...

Op het totaal van 3.407 mannelijke grensarbeiders die werden gevraagd naar hun keuze tussen grensarbeid en tewerkstelling in eigen land waren er 1.985 of 58 % die uitdrukkelijk opteeden voor tewerkstelling in eigen land.

De belangstelling voor tewerkstelling in eigen land

Voordelen en nadelen van de grensarbeid, enquête W.E.S., 1962 (procentuele verdeling)

Voordelen van de grensarbeid	Mannen		Vrouwen		Nadelen van de grensarbeid	Mannen		Vrouwen	
Geen voordelen	25,3	20,1	20,1	25,3	Geen nadelen	10,1	15,5	15,5	10,1
Niet beantwoord	25,4	28,0	28,0	25,4	Niet beantwoord	32,8	41,8	41,8	32,8
Hoger loon in Frankrijk	9,3	31,2	31,2	9,3	Lager loon in Frankrijk	16,2	5,5	5,5	16,2
Hogere kindertoeslagen	13,8	—	—	13,8	Taalmoeilijkheden	11,3	13,6	13,6	11,3
Vastheid van betrekking	10,9	7,4	7,4	10,9	Minder kans op promotie	11,7	5,4	5,4	11,7
Mogelijkheid van overuren	4,8	1,4	1,4	4,8	Grote afstand tot het werk	8,1	9,6	9,6	8,1
Beter arbeidsklimaat	3,1	2,3	2,3	3,1	Lage wisselkoers	2,8	3,0	3,0	2,8
Nabijheid van het werk	4,3	5,4	5,4	4,3	Andere nadelen	7,0	5,6	5,6	7,0
Andere voordelen	3,1	4,2	4,2	3,1					
	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	100,0	100,0	100,0

was het hoogst bij de grensarbeiders voor wie de afstand tussen woon- en werkgemeente zeer groot is; 74 % van de grensarbeiders uit het leperse kozen voor tewerkstelling in eigen land. Daarentegen drukten slechts 47 % van de grensarbeiders uit de gemeentengroep Moeskroen-Dottenijs hun voorkeur uit voor tewerkstelling in eigen gewest; Moeskroen sluit zeer direkt aan bij het industriecomplex van Roubaix-Tourcoing.

Uit het onderzoek blijkt dat de leeftijd en de anciënniteit in de betrekking in belangrijke mate tussenkomen in de keuze.

Ook de samenhang met de hoogte van het inkomen is duidelijk tot uiting gekomen.

Betekenisvol voor het dalend belang van de kindertoeslagen in Frankrijk — in relatieve termen — is de vaststelling dat de grensarbeiders met hoge kinderlast in even sterke mate kozen voor tewerkstelling in eigen land als de grensarbeiders zonder kinderen ten laste of met slechts 1 of 2 kinderen ten laste.

Op 1.313 ondervraagde vrouwelijke grensarbeiders waren er 583 of 44 % die uitdrukkelijk opteerden voor tewerkstelling in eigen land. Ook voor de vrouwen wordt het hoogste percentage gevonden in het leperse (66 %) en het laagste in de zone Moeskroen-Dottenijs (27 %).

Het feit dat een belangrijk aantal grensarbeiders hun voorkeur uitdrukten voor tewerkstelling in eigen streek betekent echter nog niet dat zij ieder aanbod voor tewerkstelling in eigen land zullen aanvaarden.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat in het algemeen de grensarbeiders niet bereid zijn over een tamelijk grote afstand te pendelen. Circa drie vierden van de ondervraagde mannelijke grensarbeiders beperkten de toelaatbaar geachte afstand tot 10 km; dit aandeel steeg tot 85 % voor de vrouwelijke grensarbeiders.

Voor de grensarbeiders uit de zone Moeskroen-Dottenijs stellen enge grenzen. De grensarbeiders uit het leperse daarentegen laten de grenzen vrij ruim.

6. Vooruitzichten en besluiten

In de jongste jaren is de terugkeer van mannelijke grensarbeiders naar tewerkstelling in eigen land reeds belangrijk geworden. Het voornaamste motief bij de spontane terugkeer is het relatief lage loon in Noord-Frankrijk. Deze beweging kan in de eerstvolgende jaren nog versnellen. Onder de vrouwelijke grensarbeiders was deze beweging nog vrij zwak. De ten-

dens tot gelijke loonvergoeding voor mannen en vrouwen in de Belgische industrie (thans reeds effectief in de textielnijverheid van het Kortrijkse) zal de bijzonderste rem opheffen.

Op heden is de vraag naar arbeidskrachten in Noord-Frankrijk nog zeer groot. De actieve bevolking in het Département du Nord en Pas-de-Calais is tussen 1954 en 1962 gedaald van 1.362.500 tot 1.320.400 personen. Anderzijds daalde de werkgelegenheid in de industrie en de tertiaire sektor (exclusief transport) van 863.093 arbeidsplaatsen in 1954 tot 849.484 arbeidsplaatsen in 1962, dit is met circa 13.600 eenheden.

De groei van de werkgelegenheid werd in sommige bedrijfstakken afgeremd door een schaarse arbeidsmarkt; ook in de textielnijverheid is het arbeidsaanbod op heden onvoldoende, zodat een uitweg wordt gezocht in het presteren van overuren.

Tot omstreeks 1965 mag verwacht worden dat de actieve bevolking in Noord-Frankrijk weinig zal toenemen (1); de groei van de bevolking in beroepsleeftijd situeert zich haast uitsluitend in de leeftijdsgroep van 15 tot 19 jaar. De verlenging van de schoolse opleiding beperkt de aanvoer op de arbeidsmarkt.

Vanaf 1965 zal echter de bevolking in de leeftijdsgroep van 20 tot 24 jaar sterk aangroeien. Als gevolg hiervan wordt alleen reeds in het Département du Nord een toename verwacht van de mannelijke bevolking in de leeftijdsgroep van 20 tot 64 jaar van 587.000 in 1965 tot 617.000 in 1969 en van de vrouwelijke bevolking in de leeftijdsgroep van 20 tot 59 jaar van 545.000 in 1965 tot 574.000 in 1969 of van respectievelijk 30.000 en 29.000 personen.

Op korte termijn is zekerlijk nog plaats voor een belangrijk aantal Westvlaamse grensarbeiders in de Noordfranse industrie. Op halflange en lange termijn lijkt de toekomst minder veilig.

In West-Vlaanderen was er in de jongste jaren een belangrijke groei van de werkgelegenheid; het aantal arbeidsplaatsen in de industrie steeg van 123.792 in 1954 tot 150.789 in 1962. In de eerstvolgende jaren zal de groei van de actieve bevolking zeer gering zijn; de mannelijke bevolking in beroepsleeftijd (15 tot 65 jaar) zal aangroeien van 348.000 in 1963 tot

(1) Zie « Demografisch onderzoek van de departementen Nord en Pas-de-Calais, van Henegouwen en West-Vlaanderen », C.L.E.R., 1962.

357.000 in 1969 en de vrouwelijke bevolking in beroepsleeftijd (15 tot 60 jaar) van 324.000 in 1963 tot 329.000 in 1969.

Rekening houdend met deze evolutie en de inlichtingen geput uit de enquête onder de grensarbeiders blijkt in de korte en half lange periode te moeten gerekend worden op een overgang van grensarbeid naar tewerkstelling in eigen land van circa 5.000 mannen en 2.400 vrouwen; nagenoeg de helft hiervan wordt in het arrondissement leper gevonden. Op lange termijn moet gezorgd worden dat alle jongeren die in de plaats zullen treden van diegenen die als grensarbeider de beroepsbevolking verlaten, in eigen streek werkgelegenheid kunnen vinden en niet noodgedwongen — zoals in het verleden — naar grensarbeid overgaan. Het globale tewerkstellingsobjectief kan aldus gesteld worden op circa 10.000 mannen en 3.500 vrouwen.

N.V.
**Westvlaamsche
Betonwerkerij**

73, ST.-PIETERSKAAI

BRUGGE

Tel. : 150.71 - 150.72

BETONPRODUKTEN VOOR

**BOUW &
WEGENISWERKEN**

Bank van de Société Générale de Belgique

DE EERSTE VAN HET LAND,

DUS OOK UW BANK

TEN DIENSTE VAN ALLEN

KAPITAAL EN RESERVES : 3100 MILJOEN

TALRIJKE AGENTSCHAPPEN EN
BURELEN VERSPREID OVER GEHEEL
WEST-VLAANDEREN

ALLE BANKVERRICHTINGEN
KREDIETVERLENINGEN
FINANCIERINGEN
GELDBELEGGINGEN
Enz.

Administratieve Zetels :
BRUGGE, VLAMINGSTRAAT, 58
KORTRIJK, WATERPOORT, 1

OOSTENDE zet steeds op het nummer 12

want het **CASINO-KURSAAL** (opp. 10.000 m²)
is er gedurende 12 maanden per jaar

Het Trefpunt

van Kunst, Cultuur, Elegantie, Gastronomie, Voornaamheid en Ontspanning.

Het Internationaal Festival Oostende

een kaleidoskoop met wereldfaam.

Het Gastronomisch Festival

Ieder week-end, van november tot juni, een recital van meesterwerken der franse kookkunst.

Het Restaurant « Le Périgord »

waar iedere dag de gezellige atmosfeer de goede keuken waardig is.

De Night-Club « La Champagne »

altijd top-attractie's.

DE PRIVE-SALONS ZIJN OPEN HET GANSE JAAR

Inlichtingen : Casino-Kursaal Oostende Tel. (059) 751.11

FIBROLIN de kwaliteit meubelplaat

FIBROLIT de ideale bouwplaat

FIBROLUX de eerste gestratificeerde vlasvezelplaat

FIBROSPAN de nieuwe houtspaanderplaat

Dit zijn de produkten van de

N. V. FIBROLIN

Vlasvezelplaten & Houtspaanderplaten

WIELSBEKE

« Onze leuze blijft steeds kwaliteit »

Het arrondissement Diksmuide

tussen 1947 en 1961

De voorlopige gegevens uit de volkstelling 1961 welke zoëven beschikbaar werden gesteld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, bieden de gelegenheid om een en ander mede te delen over het arrondissement Diksmuide.

1. Bevolkingscijfer

Bij het onderzoek van de evolutie van het bevolkingscijfer in het arrondissement Diksmuide dient rekening gehouden met de invloed van de oorlog 1914-1918 (tabel 1).

De wederbevolking na 1918 verliep relatief vlug tot en met 1924, jaar waarin het peil 45.000 werd overschreden. Opvolgend werd het peil 46.000, 47.000, 48.000 bereikt in 1931, 1936, 1941. Het peil 49.000 werd niet bereikt; in 1959 werd een maximum opgetekend: 48.884.

Tabel 1 : **Evolutie van het bevolkingscijfer sedert 1880**
(x = volkstelling)

Jaar	Bevolkingscijfer	Jaar	Bevolkingscijfer
1880 x	48.578	1936	47.010
1890 x	51.162	1941	48.086
1900 x	52.061	1944	48.776
1910 x	53.865	1947 x	48.252
1920 x	38.801	1954	48.771
1924	45.090	1959	48.884
1930 x	45.837	1961 x	48.205
1931	46.012	1962	48.190

Uit de quasi-stabiliteit sedert 1941 van het bevolkingscijfer rond het peil 48.500, volgt dat het resultaat (tabel 2) van inwijkingscijfer, uitwijkingscijfer, sterftecijfer, geboortecijfer (nu eens positief, dan eens negatief) klein is. In de jongste 8 jaar evolueerde dit resultaat als volgt :

Tabel 2 : **Componenten van het bevolkingsaccres (\pm)**

	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Inwijkelingen	+ 1.489	+ 1.558	+ 1.549	+ 1.535	+ 1.479	+ 1.556	+ 1.463	+ 1.389
Uitwijkelingen	— 1.856	— 1.824	— 1.989	— 1.917	— 1.702	— 2.045	— 1.899	— 1.740
Sterfgevallen	— 592	— 569	— 589	— 553	— 536	— 527	— 491	— 603
Geboorten	+ 852	+ 975	+ 936	+ 945	+ 922	+ 870	+ 867	+ 939
	— 107	+ 140	— 93	+ 10	+ 163	— 146	— 60	— 15

Twee vaststellingen vallen op :

1. het hoog aantal sterfgevallen in 1962, gevolg van de strenge wintermaanden ;
2. de relatief snel afnemende waarde van het aantal uitwijkingen in de jongste 2 jaar.

2. Gemeentelijke spreiding van de bevolking

De bevolking is zeer ongelijk verspreid over 27 gemeenten van dit arrondissement.

In 1961 telt de kleinste gemeente St. Jacobskapelle 151 inwoners (in 1962 : 344) ; de grootste gemeente is Koekelare met 6.372 inwoners (in 1962 = 6.435). Uit onderstaande tabel 3 kan een voortschrijdende verstedelijking afgeleid worden.

Tussen 1947 en 1961 is het aandeel van de gemeenten, met meer dan 4.999 inwoners, gestegen met 942 inwoners.

Het aandeel van de gemeenten, tellende 3.000 tot en met 4.999 inwoners, is gestegen met $105 + 3.021 = 3.126$ inwoners (3.021 inwoners zijnde de aanbreng van de gemeente Houthulst).

De groep van zes gemeenten die in 1961 tussen 1.500 en 2.999 inwoners telden, had in 1947 14.228 inwoners ; zij leden een gezamenlijk verlies van 847 inwoners.

Het aandeel van de kleine gemeenten (min dan 1.500 inwoners) daalde met 725 inwoners.

Dezelfde tendens heeft zich ook in 1962 doorgezet.

Tabel 3 : **Spreiding der bevolking naar grootte der gemeenten**
(x = Volkstelling)

Gemeenten- groepen	1930 (x)		1947 (x)		1961 (x)		1962	
	Gemeenten	Bevolking	Gemeenten	Bevolking	Gemeenten	Bevolking	Gemeenten	Bevolking
meer dan 4.999 inw.	1	5.358	2	11.178	2	12.120	2	12.185
3.000/ 4.999	4	14.158	2	6.828	3	10.054	2	10.146
1.500/ 2.999	7	14.733	7	16.871	6	13.381	6	13.341
1.000/ 1.499	7	8.580	8	10.366	8	9.952	8	9.870
minder dan 1.000	8	3.008	8	3.009	8	2.698	8	2.648
	27	45.837	27	48.252	27	48.205	27	48.190

3. Leeftijdsofbouw op 31 december 1961

3. 1. Indeling in twee leeftijdsgroepen

Op weinig na bevat de leeftijdsgroep van 20 jaar en ouder, de totaliteit van de gezinshoofden. In 1947 telde deze leeftijdsgroep 31.570 eenheden: er waren 13.197 gezinshoofden.

In 1961 zijn 31.833 personen in de leeftijdsgroep 20 jaar en ouder: vermoedelijk ligt het aantal gezinshoofden rond het peil 13.900.

Tabel 4: **Aanwezigheid van gezinshoofden**

Bevolkingsgroepen	T	M	V	V/M
20 jaar en ouder	31.833	15.775	16.058	1,018
beneden 20 jaar	16.372	8.370	8.002	0,956
	48.205	24.145	24.060	0,996

3. 2. Indeling in drie leeftijdsgroepen

De bevolkingsgroep 65 jaar en ouder (5.146 in 1947) is gestegen tot 5.504.

De bevolkingsgroep beneden 15 jaar (12.409 in 1947) is lichtjes gestegen tot het peil 12.595.

De bevolkingsgroep in beroepsleeftijd 15 tot 64 jaar (30.697 in 1947) is gedaald met 591 eenheden tot het peil 30.106.

Tabel 5: **Sociaal-ekonomische groepen**

Bevolkingsgroepen	T	M	V	V/M
65 jaar en ouder	5.504	2.555	2.949	1,154
15 - 64 jaar	30.106	15.155	14.951	0,986
beneden 15 jaar	12.595	6.435	6.160	0,957
	48.205	24.145	24.060	0,996

4. Sociaal-ekonomische indeling van de bevolking op 31 december 1961

4. 1. De **niet actieve** bevolking telt 30.200 eenheden of 62,6 % van de totale bevolking. Zij is als volgt samengesteld:

jonger dan 14 jaar	11.810	V/M = 0,959
scholieren of studenten	2.066	» 0,680
gepensioneerd, op rust, niet exploiterend eigenaar	3.796	» 0,500
uitsluitend eigen huishouding verzorgend, weduwen met overlevingspensioen en overige niet-actieve bevolking	12.528	» 24,62
	30.200	» 1,939

4. 2. De **actieve** bevolking telt 18.005 eenheden of 37,4 % van de totale bevolking. Hieronder volgt een indeling van de actieve bevolking naar sociale stand en naar bedrijfstak.

De actieve bevolking (18.005) naar **sociale stand**:

miliciens	272	V/M = 0,—
werklozen	2.207	» 0,194
werklieden en thuisarbeiders	6.415	» 0,283
bedrijfshoofden niet in dienstverband en vrije beroepen	5.504	» 0,227
helpers	1.701	» 0,647
lagere bedienden	1.668	» 0,509
hogere bedienden	202	» 0,393
bedrijfshoofden in dienstverband	34	» 0,030
onbekend	2	» 0,—
	18.005	0,2983

De werklozen (2.207) zijn gedeeltelijk als arbeidsreserve te beschouwen.

Anderzijds is het opvallend hoe weinig vrouwen aanwezig zijn in de categorieën werklieden en thuisarbeiders en bedrijfshoofden in dienstverband en vrije beroepen.

De actieve bevolking (18.005) naar **bedrijfstak** :

miliciens	272	V/M = 0,—
werklozen	2.207	» 0,194
bedrijvigheid onbekend	4	» 0,333
landbouw, bosbouw, visserij,	4.006	» 0,164
be- en verwerkende nij- verheid	3.993	» 0,214
diensten	2.714	» 1,546
handel	1.943	» 0,438
bouwnijverheid	1.924	» 0,002
vervoer, opslag en verkeer	764	» 0,127
bank- en verzekeringswezen, ondernemingen in onro- ende goederen	100	» 0,389
elektriciteit, gas en water	68	» 0,029
extractieve nijverheid	10	» 0,—
	<hr/>	<hr/>
	18.005	0,2983

5. Forenzen

In totaal zijn er in het arrondissement Diksmuide 5.852 personen, die buiten hun gemeente werken.

Daaronder zijn er 1.391 of 23,43 % die **niet dagelijks** reizen ; de overgrote meerderheid (1.361) heeft een logement in of nabij de werkgemeente.

Het aantal personen die **dagelijks** reizen bedraagt 4.461 (76,57 % der woonforenzen). De tijdsafstand tussen woonplaats en werkplaats is

voor 1.355	beneden 30 minuten
voor 1.673	tussen 30 min. en 60 min.
voor 930	tussen 1 uur en 1.30 uur
voor 313	tussen 1.30 uur en 2 uur
voor 190	2 uur en meer.

6. Wijzigingen in de leeftijdsopbouw

In tabel 6 wordt de bevolking ingedeeld in 3 grote groepen.

In de R groep bevinden zich de personen die het 65ste levensjaar bereikt en overschreden hebben.

De B groep bevat de personen tussen 14 jaar ten volle (niet medegerekend) en 64 jaar ten volle (medegerekend). Deze groep is verdeeld in 10 deelgroepen, elk van 5 jaargangen.

De K groep bevat de kinderen beneden 15 jaar. Deze groep is verdeeld in 3 deelgroepen, elk van 5 jaargangen.

De deelgroepen die overlevende bevatten van geboorte-arme jaren zijn getekend met g. Geboorte-arme jaren waren : 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1934 tot en met 1944.

Uit deze statistische gegevens kunnen volgende vaststellingen getrokken worden :

1. Tussen 1947 en 1961 zijn, zoals overall, de verouderingsverschijnselen duidelijk waarneembaar.
De leeftijdsgroep R stijgt met 358 eenheden.
2. In haar geheel onderging de bevolking in beroepsleeftijd een vermindering van 591 eenheden.

De 3 oudere leeftijdstrappen in de bevolking in beroepsleeftijd B8, B9, B10 winnen 1.427 eenheden, terwijl de 2 jongere leeftijdstrappen B7 en B6 een vermindering ondergaan van 1.525 eenheden als gevolg op de schaarste aan geboorten in de oorlogsjaren 1914-1918 en in het jaar 1919. Zoals overall, zijn de jongere leeftijdstrappen in de bevolking in beroepsleeftijd B2 en B1s gedaald en wel met 1.319 eenheden ; zij bevatten de personen geboren in de periode 1937/1947 waarin de jaren 1937-1944 geboorte-arm waren.

Dit verlies is echter gedeeltelijk gekompenseerd door de aangroei met 756 eenheden in B4 en B3.

3. In de naaste toekomst is een kentering te verwachten in de evolutie van de jongere bevolking in beroepsleeftijd ; in de jongste twee jaar is een bevolkingskatalysator in werking getreden : de industriële vestiging, bijzonder sterk uitgesproken in Diksmuide stad. Reeds is de uitwijking geremd (cfr. tabel 2).

Daarenboven zijn de leeftijdstrappen K2 en K1 gestegen met 304 eenheden ! Mits de veronderstelling : noch sterfgeval, noch uitwijkingsoverschot in de leeftijdstrappen K1, K2, K3 wordt de leeftijdsgroep B3, B2, B1 (in 1961 gelijk aan 10.393) in 1966 : 11.292 ; in 1971 : 12.033 ; in 1976 : 12.595.

Deze vaststelling, samen met de inschakeling van werklozen, en met de onafwendbare reconversie uit de landbouwsector naar de nijverheidssector en met de vermindering van het verre forensisme, biedt de

grondslag voor een verdere industrievestiging in dit arrondissement, dat in zijn geheel tot de « Westhoek » behoort.

Tabel 6 : Leefijdsopbouw van de bevolking

1947			1961			
(1)	V/M	Leeftijdstrappen		(2)	V/M	Vershil (2) - (1)
5.146	1,048	R	65 j. en ouder	5.504	1,154	+ 358
2.050	1,118	B10 p	60-64 j.	2.459	1,035	+ 409
2.277	1,122	B9	55-59 j.	2.819	1,053	+ 542
2.561	1,055	B8	50-54 j.	2.907	0,998	+ 466
3.016	0,955	B7	45-49 j.	2.459 g	0,999	— 557
3.287	1,019	B6	40-44 j.	2.319 g	0,962	— 968
3.295	1,019	B5	35-39 j.	3.488	0,962	+ 193
2.520 g	1,000	B4	30-34 j.	3.255	1,020	+ 735
3.162 g	0,924	B3	25-29 j.	3.183 g	0,941	+ 21
4.256	0,925	B2	20-24 j.	3.440 g	0,961	— 816
4.273	1,012	B1 s	15-19 j.	3.770 g	0,952	— 503
4.200 g	0,957	K3	10-14 j.	4.082	0,977	— 118
3.920 g	0,971	K2	5- 9 j.	4.181	0,972	+ 261
4.289 g	0,953	K1	0- 4 j.	4.332	0,925	+ 43
48.252	0,999	T		48.205	0,996	— 47
5.146		R		5.504		+ 358
30.697		B		30.106		— 591
12.409		K		12.595		+ 186
31.570		B2 ... R		31.833		+ 270
16.682		K ... B1		16.372		— 317

De Maatschappij die U en **UW STREEK** best kent en zich dan ook het best aanpast aan **UW VERZEKERINGSPROBLEMEN** van

**Brand, Leven en
Ongevallen**

Zetel en Burelen :

KORTRIJK

Lange Steenstraat 20

Telefoon : (056) 116.91 (5 lijnen)

Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt 6

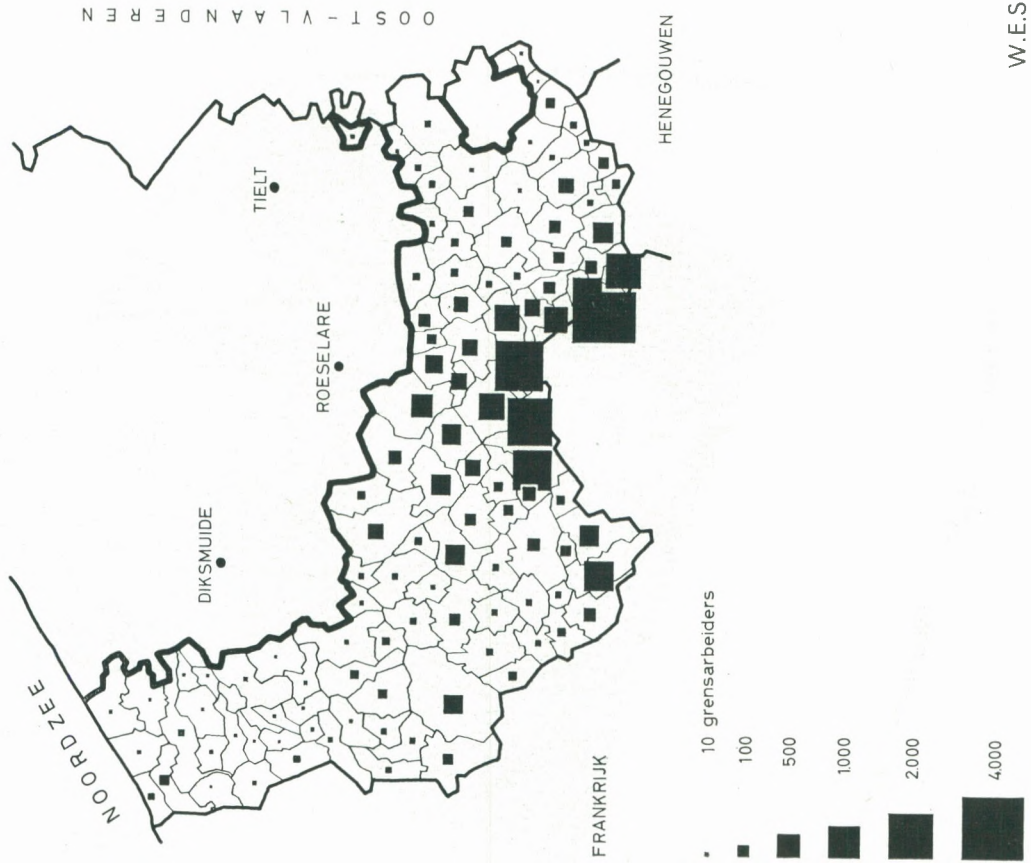
Telefoon : (050) 324.40

**Algemeen Agenten te
Antwerpen en Brussel**

Inspecties over het ganse Vlaamse land

West- Vlaanderen op grafiek

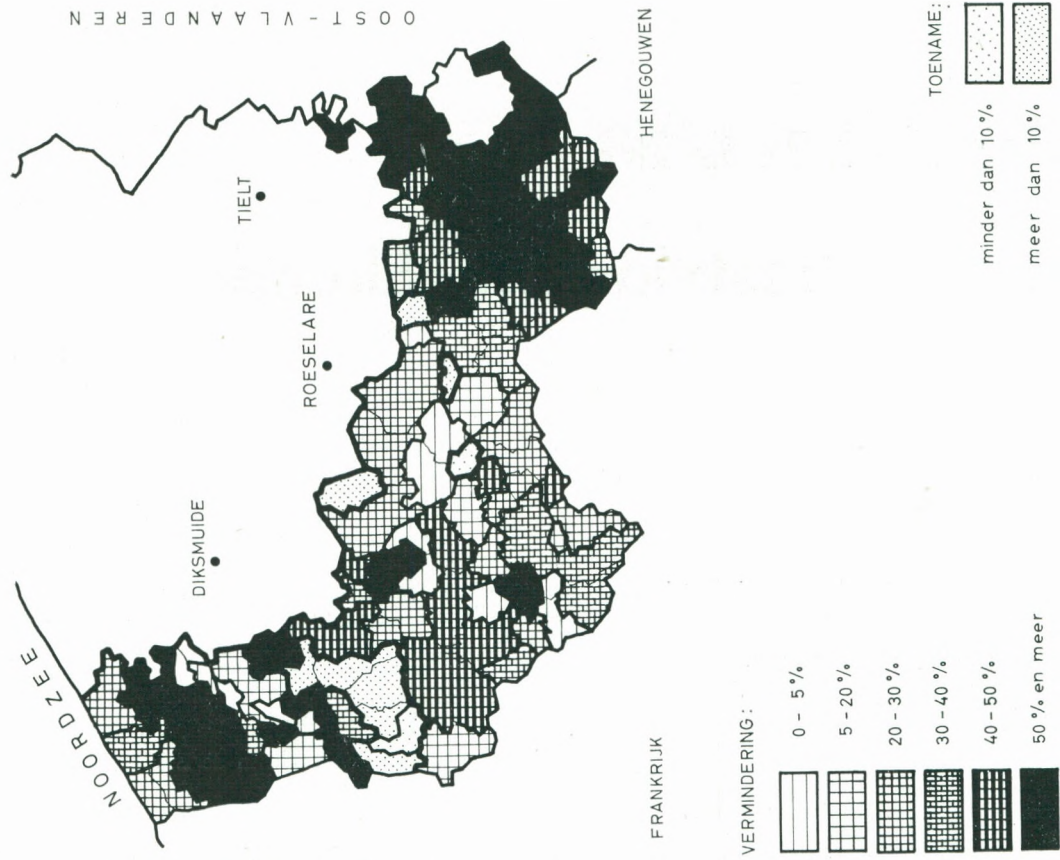
Kaart 1 : Lokalisering van de grensarbeiders in West-Vlaanderen, 1963.

Kaart 2 : Spreiding van de Westvlaamse grensarbeiders die tewerkgesteld zijn in het arrondissement Rijsel, april 1963.

Kaart 3 : Evolutie van het aantal grensarbeiders in West-Vlaanderen, 1948-63.

SPECTRUM

van de Westvlaamse Economie

TEXTIEL

Bij de uiterst gunstige conjunctuur in het land en ook meer bepaald voor wat de textielnijverheid betreft, is de in grote mate West-Vlaamse specialiteitsproductie, namelijk de **tapijten meubelstofsektor**, niet betrokken.

Dit is treffend daar anderzijds het juist deze sektor is die in de laatste jaren de sterkste expansie heeft gekend.

Voor de eerste negen maanden ligt de uitvoer van épinglé 157 miljoen frank of 13 % onder die van de overeenstemmende periode van 1962. Een lichte compensatie werd gevonden in de fluweelsektor waar de uitvoer met 77 miljoen frank is gestegen.

In de tapijtindustrie is de uitvoer op het peil van vorig jaar blijven hangen. Dit is in feite het globaal resultaat van een belangrijke interne verschuiving.

Er is een achteruitgang van 10 miljoen F bij de woltapijten. Dit verlies wordt gekompenseerd door de stijging van de uitvoer van tapijten van katoen, van jute en van synthetische vezels.

Er wordt echter voor het jaareinde een herleving in de sektor der woltapijten verwacht. Maar dit zal wellicht niet meer toelaten het volledig verlies der vorige maanden goed te maken. De productie in de **vlasweverij** overtrof tot augustus het peil van vorig jaar. De achteruitgang ondergaan op de Amerikaanse markt vond een gedeeltelijke compensatie op de Europese markten. Het is voor het overige de stijging van de binnenlandse verkoop die uiteindelijk toeliet de productie op peil te houden.

De activiteit in de vlasweverij is verzekerd tot het einde van het jaar. Deze zal echter minder sterk zijn dan tijdens de laatste maanden van vorig jaar. De remming is ontstaan onder invloed van de stijging der prijzen van de grondstoffen die zich reeds doorgewerkt heeft vooral in de spinnerij en in mindere mate in de weverij.

De prijsstijging wordt vooral slecht onthaald op de Amerikaanse markt, die tenslotte de twee derden van onze uitvoer en de helft van onze productie afneemt.

De activiteit in alle andere sectoren van de textielnijverheid die ook in hun volledige verscheidenheid aanwezig zijn in West-Vlaanderen, ligt zeer hoog. Dit brengt mee dat, benevens de reeds door de andere bedrijfstakken veroorzaakte arbeidsschaarste op de zuid-westvlaamse arbeidsmarkt, ook nog in de textiel een hogere vraag dan aanbod bestaat van geschoolde arbeidskrachten.

De loonstuwung heeft een grote intensiteit bereikt en overtreft ongetwijfeld de stijging der produktiviteit.

Dit weegt vooral door in de sectoren wol en vlas waar bij deze stijging nog een gevoelige verhoging der grondstoffen komt. Dit zijn wellicht de essentiële oorzaken van de niet-deelname van de westvlaamse specialiteiten aan de belangrijke conjunctuurstijging van het ogenblik. De kwetsbaarheid is des te groter daar 70 à 80 % van het geheel van deze produktie noodzakelijkerwijze in het buitenland afzet moet vinden en dan nog veelal in de Europese niet-E.E.G. landen en overzee.

A. Dequae.

LANDBOUW

Het najaar was gunstig voor het uitvoeren van de grondbewerkingen, de winterbezaaiingen en de oogst van de voeder- en suikerbieten, de cichorei, de schorseneren en de andere herfstgroenten.

De natte zomer die vooral bij de oogst van de graangewassen en inzake kwaliteit van de aardappelen moeilijkheden heeft berokkend, blijft verder een nadelige invloed uitoefenen. Vooral de brouwergersthandel heeft hiervan te lijden. De lagere kiemkracht en het voorkomen van schot bij brouwergerst schaadt de hoedanigheid en geeft aanleiding tot moeilijkheden bij de afzet.

De opbrengst van de cichorei en de suikerbieten is over het algemeen behoorlijk. Het suikergehalte is in sommige gewesten echter tamelijk laag. De aardappeloogst daarentegen is kwantitatief en kwalitatief minder gunstig. Ook de verkoopprijzen blijven laag.

De vollegrondsgroenten, waarvan het areaal in 1963 gevoelig werd uitgebreid, worden tegen vrij goede prijzen afgezet. De teelt van augurken die dit jaar sterk toenam, was in vele gevallen een tegenvaller. Wegens het aanhoudend nat en koud weder was de produktie laag. Daarbij lagen de verkoopprijzen aanzienlijk beneden het peil van 1962. De afzet van de droge erwten — een Westvlaamse specialiteit — verloopt vlot.

De gunstige evolutie in de dierlijke sektor houdt verder aan. De mestvarkens en de biggen die in West-Vlaanderen een belangrijke speculatie vormen, blijven renderend. Ook de prijs van de runderen blijft op een goed peil. Een nadelig element voor de veehouderij is evenwel de hoge stroprijzen. Dit is in hoofdzaak een gevolg van de lagere produktie ingevolge de natte zomer.

Het ziet er naar uit dat de gunstige toestand op de varkens- en rundveemarkt nog wel enige tijd zal blijven aanhouden. Voor de Westvlaamse landbouw, waar de veehouderij een voorname plaats bekleedt, is dit van bijzondere betekenis.

L. Bockstaele.

VLAS

De vlasoogst 1963 beantwoordt niet aan de verwachtingen. Een werkgroep van de Internationale Konfederatie voor Vlas en Hennep had de behoeften van de vlasindustrie op een hoger aantal hektaren becijferd dan de uitgezaaide 121.000 hektaren. Er werd ten overstaan van het vorig jaar een veruiming bereikt maar men is op afstand gebleven van het vooropgestelde doel. De afwijking bedroeg slechts 10 % en was op zichzelf niet groot genoeg om de marktsituatie te beïnvloeden.

Het oogstresultaat was lager dan normaal op gebied van kwaliteit. De minderwaardige oogst van 1963 heeft de productie van goede vlassen tot een kleiner relatief aandeel verdrongen waardoor een nieuw evenwicht op de markt ontstaan is en de prijsstijging beter aangepast is aan de eigenschappen van het vlas.

De omstandigheden die het oogsten van het vlas hebben bemoeilijkt berokkenden zware moeilijkheden aan de producenten en hebben de kostprijs van het vlas gevoelig verhoogd. De prijsvorming op de vezelmarkt werd daardoor beïnvloed en evolueerde in een voor de producent gunstige richting.

Sedert jaren is er 's zomers een aanvoer van vlasvezels op de markt welke het omzetcijfer van de wintermaanden benadert. Onze export van gezwingeld vlas overtrof tijdens de maanden augustus, september en oktober van vorig jaar telkens de veertig duizend balen terwijl dit cijfer in januari en februari van hetzelfde jaar niet bereikt werd. Dit bewijst dat de marktpolitiek afgestemd is op een doorlopende marktbevoorrading.

De aanvoer van gezwingeld vlas is tijdens het derde kwartaal 1963 abnormaal laag geweest. Door tekort aan seizoenarbeiders werd het zwingelen stopgezet om de werkkrachten voor het oogsten van het vlas te kunnen inzetten. Door het slecht weder is het een aanslepende oogstkampagne geweest die tal van werkkrachten gedurende een abnormaal lange tijd heeft in beslag genomen. Deze noodtoestand volstond reeds om de activiteit in de zwingelarij tot een uitzonderlijk kleine omvang te herleiden. Voegen wij daarbij nog de schaarste aan werkkrachten welke zich in deze periode van hoogconjunctuur veralgemeend heeft, dan wordt het duidelijk dat de vezelproduk-

Uitrusten, bouwen, moderniseren

Uw bedrijfskapitaal aanvullen

stelt een financieringsprobleem voor U,

INDUSTRIEEL, HANDELAAR !

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

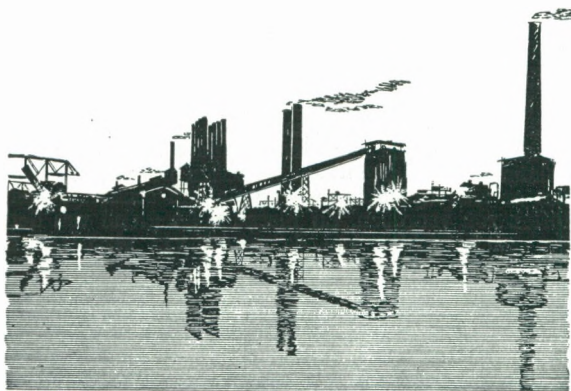
Uitstaand bedrag op 31 december 1962 : Fr. 40,5 miljard

— KREDIETEN OP HALFLANGE EN LANGE TERMIJN

— VOORDEEL VAN DE SPECIALE WETTEN

(wetten van 24-5-59 - 17-7-59 en 18-7-59)

Plaats uw beschikbaar geld bij de N.M.K.N. in Kasbons, gewaarborgd door de Staat.

N. M. K. N.

NIEUWE UITBREIDING VAN UW
ONDERNEMING

Zetel in de provincie :

GENT : Geerard de Duivelstraat, 3
Tel. 09/25.51.95

Zitdagen :

BRUGGE, Agentschap van de Nationale Bank van België, St.-Jansstraat, 11 - Tel. 050/330.23, elke donderdag van 13 u. 30 tot 17 u.

KORTRIJK, Textielpatroonsverbond, Casinoplaats, 10 - Tel. 056/208.34 tot 36, elke maandag van 13 u. 30 tot 17 u.

Maatschappelijke zetel :

Brussel, Waterloolaan 16 — Tel. 02/13.62.80

tie tijdens het rootseizoen en vooral in de herfstperiode bitter klein geweest is.

Deze gebrekkige marktvoorziening is voor onze afnemers een verrassing geweest. Het aanbod was niet opgewassen tegen de vraag. Het gebroken evenwicht gaf de prijsvorming een opwaartse beweging. De handel, die vaste verbintenissen had opgenomen, zag in het optrekken der prijzen een bedreiging voor de verdere uitvoering van zijn kontrakten. Het betwisten van de geringe produktie heeft de reeds bestaande spanning toegespitst en ons een betere en billijker prijs gebracht voor het gezwingeld vlas met een zekere herwaardering van de middensoorten en goede kwaliteiten.

Deze verbetering beantwoordt aan een noodzakelijkheid gezien de verhoogde kostprijzen en de kwaliteitsvermindering van de nieuwe groeite.

Dit heeft tevens voor gevolg gehad dat in ons gewest het roten van nieuw strovlas met vertraging werd ingezet en de omvang van de vorige jaren niet bereikt heeft. Ook deze vaststelling is van aard om de bevoorrading van onze markt tijdens de wintermaanden te beïnvloeden. Als gedeeltelijke compensatie zien wij een toenemende toepassing van het kunstmatig drogen. Zowel het nadrogen van groot vlas als het direkt drogen na het roten. Het gaat over beperkte toepassingen.

Als tweede compensatie zien wij de sterke uitbreiding van het dauwrotten, vooral in Frankrijk. Ook in ons land heeft het dauwrotten een zekere uitbreiding genomen. Dit zeer belangrijk aandeel van de groeite 1963 is beschikbaar om tijdens de wintermaanden de vlasvezelmarkt te bevoorraden.

Vertegenwoordigers van de spinnerij hebben verwezen naar een klausule van het Akkoord van Napels waarin werd vermeld dat de drie Westerse vlasproducerende landen zullen nagaan door welke middelen de onderschrijvers van de overeenkomst op prioritaire wijze zullen bevoorrad worden indien er zich tijdelijk een periode van schaarste aan grondstoffen zou voordoen. Zij meenden op grond van deze bepaling een beperking van de export van vlasvezels naar de Oostlanden te mogen vragen. Frankrijk heeft gemeend op dit verzoek te moeten ingaan en heeft gedurende een korte periode de uitvoervergunningen naar de Oostlanden geblokkeerd. De Belgische en Nederlandse vlassers waren overtuigd dat de vereiste voorwaarden niet voorhanden waren gezien de afzet naar het Oostblok dalend was en de afleveringen aan de Westlanden ten overstaan van vorig jaar een verhoging kennen. Frankrijk heeft zijn positie herzien en de export naar alle landen opnieuw vrijgegeven.

De afzet van vlasvezels kent zodoende een normaal verloop. Door de levendige vraag blijft de vlamarkt op gans de lijn vast gestemd.

A. Delbeke.

HAVENS

Medio november lieten de beschikbare numerieke gegevens toe te voorspellen dat de haven van Zeebrugge tijdens het jaar 1963 opnieuw resultaten zou bereiken die er tevoren nooit werden verwezenlijkt.

Gedurende de eerste 10 maanden van 1963 boekte men 1.647 zeeschepen, metende in totaal 2.779.094 netto Moorsom ton, tegen 1.699 eenheden met 2.802.052 ton in de loop van de periode januari-oktober 1962. De tonnenmaat is ongeveer even groot en de wijziging van het aantal vaartuigen zonder be-

lang, omdat zulks alleen de algemene tendens onderstreept om steeds groter schepen te gebruiken voor de vaart op havens die daarvoor de nodige faciliteiten bieden.

Zeer belangrijk is de evolutie die zich aftekent zowel bij de in- en uitvoer overzee als voor wat de globale goederentrafiek betreft. Deze laatste omvat zee- en binnenvaart met uitsluiting van spoor- en wegverkeer. Over een tijdspanne van 10 maand steeg de maritieme import van 762.822 ton in 1962 tot 1.194.742 ton in 1963, terwijl de export klom van 443.427 tot 469.844 ton. De algemene goederenbeweging totaliseerde in 1963 2.221.932 ton tegen slechts 1.867.026 ton in 1962.

Herleidt men bovenstaande cijfers over 1963 door omzetting in 12/10 tot een voorspelling van wat redelijkerwijze mag verwacht worden voor het ganse dienstjaar, dan wordt een zeer interessante vergelijking mogelijk. Inderdaad, een voorziene totale trafiek van 2.666.316 ton voor 1963 betekent een stijging van 17,74 % t.o.v. 1962 (2.264.640 t.) en niet minder dan + 126,07 % t.o.v. van 1953 (1.179.378 t.) dat niet enkel een veelvuldig aangehaald refertejaar is, maar tevens toelaat te overschouwen wat in de laatste tien jaar werd bereikt.

Zoals bekend is de totale goederenbeweging de som van vier elementen : invoer zeevaart, uitvoer zeevaart, invoer binnenvaart, uitvoer binnenvaart. Statistisch onderzoek laat toe te constateren dat het vooral de sektor van de overzeese import is die de grootste toename heeft gekend.

Voor 1963 mag over 12 maanden 1.433.690 ton worden verwacht; wanneer men nu de import in 1962, hetzij 971.583 ton gelijk stelt aan 100, dan zou 1963 index 147,56 bereiken. Eenzelfde berekening t.o.v. van 1953 — 349.258 t. = 100 — geeft voor 1963 index 410,49.

Eens te meer wordt bewezen wat de invoer van grondstoffen, speciaal brandstoffen, voor Zeebrugge betekent. De aanvoer van Amerikaanse fijnkolen werd geleidelijk opgedreven, maar het is vooral de vestiging van Sinclair die men thans in de havenstatistieken weerspiegeld vindt.

Op de vraag of in de toekomst deze ontwikkeling zal aanhouden mag bevestigend worden geantwoord. De mogelijkheden van invoer worden reeds vanaf januari 1964 vergroot door de in bedrijf stelling van drie nieuwe ondernemingen en de uitbreiding van Sinclair.

Rechtover de ingang van de vissershaven heeft zich de n.v. Maison Merckx gevestigd. Vijf kleinere tanks kunnen er circa 3.000 ton vloeibare lijn bevatten. Voor de behandeling van deze grondstof, die per zeelichter uit West-Duitsland zal worden aangevoerd, werd een magazijn, groot 1.000 m², gebouwd. Een administratieblok zal dit complex vervolledigen.

Het nieuwe bedrijf Distrigaz zal vloeibaar gas per coaster invoeren vnl. uit Frankrijk. Twee sfeervormige tanks met een inhoud van 1.500 en 750 m³ trekken de aandacht op een perceel gelegen in de Zeebrugse binnenhaven. Een dienstengebouw van 720 m² wordt er opgetrokken.

Te Brugge-Zeehaven start de betoncentrale van de n.v. Ciments d'Obourg. Een torengebouw van 35 meter beheerst er de omgeving. Stortklare beton zal hier in grote hoeveelheden worden geproduceerd.

Om het opslaan van een andere olievariëteit mogelijk te maken besloot Sinclair tot de uitbreiding van het pas verleden jaar opgerichte tankpark. Hier verrijst een nieuw reservoir met een capaciteit van 22 miljoen liter.

Tenslotte mag ook worden verwacht dat andere ondernemingen die zich reeds eerder in het havengebied vestigden hun trafieken zullen aanpassen aan de economische expansie van het gewest : de aanvoer o.a. van bouwmaterialen biedt hier ruime mogelijkheden.

E. Lepeer.

VISSERIJ

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Men mag ongetwijfeld vooropstellen dat sedert de tweede wereldoorlog het wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij een uitzonderlijke ontwikkeling kent. In landen, zoals de Verenigde Staten van Amerika, Rusland, Japan, Groot-Brittannië, West- en Oost-Duitsland, Frankrijk, Polen enz. worden reusachtige bijdragen tot dit onderzoek geleverd : kapitalen van private zijde en van overheidswege worden ingezet om niet alleen de onontgonnen kennis over de zee te verruimen, maar ook — en dit vormt wel de uiteindelijke doelstelling — de enorme voedselvoorraden die de zee bevat, op een wetenschappelijk verantwoorde wijze, ten dienste te stellen van de mensheid.

Ook in ons land heeft de jongste jaren het wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij een bijzondere stimulans gekregen, en dit door de werking van de Commissie voor Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek in de Zeevisserij en door het onlangs opgerichte Proefstation voor Zeevisserij.

Alle domeinen afbakenen die in ons land het voorwerp van studie uitmaken of zullen uitmaken, lijkt in deze korte bijdrage onmogelijk. Citeren wij enkele punten uit het technisch onderzoek en het onderzoek in de verwerkingssector.

Inzake technisch onderzoek heeft ons land al heel wat gepresteerd o.m. met de doorvoering van de bokkenvisserij met het aangepaste veiligheidssysteem, het onderzoek over de pelagische visserij, de studies over netten, de rationalisatie van de arbeid aan boord van vissersvaartuigen enz.

Het technisch onderzoek gaat evenwel verder. Zo zijn voor het vistuig, « modelproeven » noodzakelijk, waarbij dan betrokken moeten worden de visborden, de netten, de rollen, vloten, kabels, touwen, enz. De bedoeling van de modelproeven is uiteindelijk het bepalen van het meest rendabele vistuig op bedrijfsgrootte, doch gezien het onderzoek op objecten bijzonder duur en daarenboven ingewikkeld is, moet in de praktijk eerst uitgezien worden naar modellen. Proeven en onderzoeken met netten op werkelijke grootte en onder bedrijfsomstandigheden, zijn overigens zeer moeilijk door te voeren : het is praktisch onmogelijk rechtstreekse observaties en metingen uit te voeren, terwijl verder de enregistrerende onderwaterinstrumenten enkel een beeld ophangen van een beperkt aantal factoren.

Het gebruik van materiaal vergt eveneens technische studies. Hier gaat de gedachte speciaal naar het onderzoek van de beschikbare netmaterialen volgens hun mechanische eigenschappen in bedrijfsomstandigheden, het rationeel gebruik van netmaterialen in de verschillende delen van het net en de standardisatie. Het gebruik van nieuwe netmaterialen van nieuw vistuig en van nieuwe visserijmethodes zijn fundamenteel voor de toekomst. Deze evolutie moet echter van bij de start meer kwantitatief gezien worden en op een economische achtergrond.

Speciaal moeten met het materiaalonderzoek de studies over het gedragingspatroon van de vis vermeld worden. Deze behelzen de kennis van de reacties van de vis op geluid, kleur, elektriciteit, licht, magnetisme, drukgolven enz.

Het onderzoek van de vissersvaartuigen, een vierde technisch aktiegebied, dient afgestemd te worden op de scheepsvormen, de konstruktie van vaartuigen, de propulsie van schepen, de navigatieapparatuur, de werktuigen en speciale inrichtingen voor het behandelen van het vistuig enz. Een en ander gaat verder samen met de studie over arbeidsrationalisatie aan boord. Het is immers mogelijk de behandeling van het vistuig, het verwerken van de vangst, het stuwen van de vis in het ruim en het lossen van de vangst te verbeteren.

In ons land konden hierover reeds enkele richtlijnen en plannen opgesteld worden. Men mag beweren dat de problematiek volledig gezien moet worden onder de zgn. « geautomatiseerde » eenheden. Deze eenheden moeten immers de specifieke toestanden van de Belgische visserij ondervragen. Het is namelijk zo dat het bemanningsprobleem zich scherper en scherper stelt, waardoor de werkomstandigheden verlicht en de accomodatie aangepast moeten worden.

Op de achtergrond blijft evenwel de rendabiliteit : de gewijzigde scheepskarakteristieken moeten zich in de bedrijfsresultaten doorzetten en vereisen dan ook bedrijfsstudies en kosten-calculaties.

Een tweede research vormt het onderzoek van de visverwerkende nijverheid.

In ons land ontbreekt een stevig industrieel verwerkingsapparaat. De invloed op de produktie, via het marktmechanisme, is dan ook gering en vormt momenteel geen betrouwbare ontwikkelingsbasis voor de vloot. Daarom moet het onderzoek in de verwerkingssector in de eerste plaats de studie van de diverse produktietechnieken voor vis inhouden. Dit veronderstelt de kennis van de gebruikelijke produktieproblematiek en de studie van de produktieverbeteringen.

Onder het technologisch onderzoek kunnen eveneens ressorteren de studie van de « unit-operations » van de middelen tot het verkrijgen van de grondstoffen onder de gewenste vorm en samenstelling en de bewaringsproblemen.

Uiteindelijk kan ook een normatief- en kwaliteitsonderzoek op de grondstof in onbewerkte toestand, de bewerkingen, de hulpmiddelen en het afgewerkte produkt, alsmede een valorisatieonderzoek, de verwerkende nijverheid ten dienste zijn. Het geheel zou echter moeten uitlopen op afgewerkte produkten die, onder een grotere verscheidenheid, kwalitatief verdedigbaar zijn. Hier komt het immers op aan wanneer de concurrentie zijn hoofd opsteekt.

P. Hovart.

SPREIDING UNIVERSITAIR ONDERWIJS

Op 27 november kwam de W.E.R.-brochure van de pers « Universitair onderwijs in West-Vlaanderen ». In deze brochure wordt de Westvlaamse achterstand inzake deelname aan universitair onderwijs bestudeerd, alsook de oorzaken van deze achterstand. De brochure, die 32 bladzijden telt, besluit : « Wil men het aantal universiteitsstudenten in West-Vlaanderen verhogen en op het Rijksgemiddelde brengen, dan moet deze be-

trachting op konkrete wijze aangepakt worden door voorlichting van het publiek. De krachtigste stimulans zal echter uitgaan van de oprichting van universitair onderwijs in West-Vlaanderen zelf ».

Deze oprichting is des te meer gerechtvaardigd in het licht van de te verwachten evolutie van de studentenbevolking en in het licht van West-Vlaanderens economische vooruitgang.

Het vaak geopperde bezwaar tegen kleinere universitaire eenheden als zou het bevruchtend contact tussen de diverse academische disciplines er ontbreken, kan in ruime mate worden gekompenseerd door een nauwer contact tussen profes-

soren en studenten, contact dat in de huidige massa-fakulteiten vaak teloor is gegaan.

Zowel de economische expansie, de behoeften aan universiteitsgediplomeerden in een bredere gamma dan de traditionele sectoren, het overwinnen van de drempelvrees, het verhogen van de promotiekansen voor alle lagen van de bevolking als de noodzakelijkheid van een nieuw cultureel uitstralingspunt in West-Vlaanderen, maken het wenselijk met alle kracht te streven naar de vestiging van universitair onderwijs in West-Vlaanderen.

W.E.R.

STEDEBOUW, HUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

GOEDGEKEURDE BIJZONDERE PLANNEN VAN AANLEG

Gemeente	B.P.A.	K.B.	Aard
DOTTIGNIES	Rue du Reposoir	20- 5-63	woningen
ST.-ELOOIS-VIJVE	Lindetuin II	18- 7-63	»
HARELBEKE	Overleie	19- 7-63	»
ST.-ELOOIS-WINKEL	Uitbreiding Oost	19- 7-63	»
ZEDELGEM	Groene Meersen	29- 7-63	»
OOSTENDE	Wijk Godtschalck	9- 8-63	»
ST.-MICHIELS	Leiselehoek	13- 8-63	»
OOSTENDE	Prof. McLeodplein II	8-10-63	»

GOEDGEKEURDE NIJVERHEIDSZONES IN TOEPASSING VAN DE WET VAN 18 JULI 1959

Gemeente	Zone	Datum
STEENKERKE	Industrieterrrein	4- 7-63
POPERINGE	»	26- 8-63
OOSTENDE	»	12- 9-63
HARELBEKE	» Overleie	19- 9-63
HARELBEKE	» Stasegem	19- 9-63
STENE	»	26- 9-63
DEERLIJK	»	8-10-63

MEER WELVAART IN WEST-VLAANDEREN MEER HUISVUIL IN WEST-VLAANDEREN

Dit is een verschijnsel welke zich ook elders voordoet in rechtstreeks verband onderling :

	België	U.S.A.
1961	280	770 Kg per inwoner per jaar
1970	?	

Een voor de hand liggende **OPLOSSING** :

- VERKLEINEN** tot een granulatie van 2 cm
Installaties met een capaciteit vanaf 10 Ton/uur
De meest economische oplossing door hygiënische aanvulling van moerassen en laagliggende gronden.
Ook omzetting tot **COMPOST**.
- VERBRANDEN** in konische metalen toren.
Capaciteit tot 7 Ton/uur.

Firma Vandekerckhove

374, Bruggesteeweg — ROESELARE

Tel. 051/234.02

VUILNISWAGENS — KOLENZUIGERS — VEEGMACHINES — RIOOLSPOELMACHINES — ZANDSTROOIERS
VACUUMRUIEMERS — SNEEUWRUIEMERS.

WEST - VLAANDEREN

WERKT...

EERNEGEM

International Machinery Corporation

De International Machinery Corporation (I.M.C.) welke reeds sinds jaren te Sint-Niklaas gevestigd is, besloot, na contacten met de W.E.R., een tweede fabriek op te richten te Eernegem. De medewerking van het gemeentebestuur van Eernegem, onder leiding van de heer Vandervennet, burgemeester, werd zeer op prijs gesteld. De vestiging werd medegegeeld op een perskonferentie van 14 oktober. De eerstesteenlegging ging door op 9 november in aanwezigheid van beheerders en direktieleden van de I.M.C. De heren Vandervennet, burgemeester, Mencacci, president, Wright, vice-president, Claeys, volksvertegenwoordiger, Lootens, bestendig afgevaardigde en Pattyn, economisch adviseur W.E.R. voerden het woord.

Een eerste hall van 1.200 m² is in opbouw. De tewerkstelling in de e.k. maanden wordt op 75 personen geraamd. Thans reeds wordt personeel uit de streek in de fabriek te Sint-Niklaas opgeleid.

Nieuwe Meubelfabriek

De heer Michel Denolf, meubelmaker te Eernegem, heeft een stijlvolle meubelfabriek opgetrokken langs de Torhoutbaan te Eernegem. De fabriek nadert snel haar voltooiing.

De tewerkstelling zal ongeveer een twintigtal arbeidskrachten bedragen.

Veevoederfabriek

De gebroeders Damme Hilaire, Michel en Roger, tot op heden handelaars in veevoerders te Eernegem, hebben een moderne fabriek voor de fabricage van veevoerders opgericht in de Bruggestraat te Eernegem. 15 personen zijn thans reeds in dit bedrijf tewerkgesteld, terwijl de fabriek nog verder uitgebouwd wordt.

IZEGEM

Op 2 augustus kwam het coördinatiecomité tot aanleg van het industrieterrein Izegem-Emelgem-Kachtem bijeen onder voorzitterschap van de h. E. Devos, arrondissementsschep. De h. O. Van-neste en Ir J.M.L. Demeyere woonden de vergadering bij.

MENEN

Westhoek Spinning

De firma N.V. Westhoek Spinning, waarvan de statuten onlangs verschenen,

heeft, ingaande op het vestigingsrapport van de Westvlaamse Economische Raad, beslist zich te vestigen op het industrieterrein te Menen.

Het Stadsbestuur alsmede de C.O.O. van Menen verleenden hun medewerking bij de onderhandelingen.

De firma zal er een kamwolspinnerij uitbouwen.

De bouw van de fabriekshallen zal in de eerste maanden van 1964 aanvangen. De tewerkstelling wordt binnen enkele jaren op 250 personen geschat. Vooral op de grensarbeiders en -arbeidsters wordt

Nieuw fabrieksgebouw Kon. Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek, Brugge.

voor deze tewerkstelling gerekend. Deze firma is de eerste die zich inplant op het industrieterrein, waarvoor het Stadsbestuur van Menen de koninklijke goedkeuring heeft verkregen. Dit industrieterrein is gelegen langs de Werviksteenweg.

POPERINGE

Wonen in de Westhoek

Van 7 tot 16 december werd de tentoonstelling « Wonen in de Westhoek » georganiseerd. Inlichtingsvergaderingen voor allerlei belangstellenden werden gehouden.

SINT-ELOOIS-WINKEL

Week voor de Huisvesting

Van 12 tot 19 oktober werd de « Week

voor de Huisvesting » georganiseerd. Talrijke inlichtingsvergaderingen werden in het kader van deze manifestatie georganiseerd, terwijl een interessante tentoonstelling te bezichtigen was.

TORHOUT

Nieuw stationsgebouw

Op 10 november werd te Torhout door de heer A. Bertrand, Minister van verkeerswezen, het nieuw stationsgebouw ingehuldigd. De aanwezigheid van de heer A. Van Acker, kamervoorzitter, senatoren en volksvertegenwoordigers werd opgemerkt.

Het stationsplein werd volledig vernieuwd.

verklaart onmiddellijk haar handelsnaam. Volledig platgelegd tijdens de wereldoorlog 1914-18, werd besloten de fabriek terug op te bouwen, echter niet meer te Waasten maar wel te Veurne, midden de Polders, het bij uitstek geschikt land voor suikerbieten.

Begin 1924 begon men met de werken en reeds in het najaar kende de fabriek haar eerste « campagne ». De suikerbieten werden er aangevoerd per groot spoor, buurtspoor en waterweg. Thans bereikt men 1.700 à 1.800 ton per dag, terwijl alle suikerbieten per vrachtauto rechtstreeks in fabriek aangebracht worden, waar mechanische apparaten in een rekordtempo voor de lossing instaan. Ongeveer 200 personeelsleden worden tijdens het bietenseizoen tewerkgesteld. Voortdurend in vooruitgang, werd onlangs een moderne silo van 10.000 ton aan de fabriek toegevoegd, waarin de suiker in vrac opgeslagen wordt.

WERVIK

Nieuwe firma van rekenmachines

Na kontaktnaam door de Westvlaamse Economische Raad, heeft de Duitse firma R. Kling, producent van bureaumachines, in overleg met haar Belgische agent firma Scherpereel (Kortrijk) beslist de montageafdeling van rekenmachines te vestigen te Wervik. De stad Wervik verleende haar medewerking bij de onderhandelingen en stelde een voorlopig gebouw ter beschikking.

De aanvankelijke tewerkstelling wordt geraamd op 50 arbeidskrachten om vrij spoedig op een hoger niveau te worden gebracht. Inderdaad reeds in het begin van 1964 zal de fabriekafdeling worden overgebracht, zodat de totale activiteit van deze firma te Wervik zal geconcentreerd worden.

Hiermede werd door de Westvlaamse Economische Raad en de stad Wervik de start gegeven voor de verdere industrialisering van deze streek die in belangrijke mate van de grensarbeid afhankelijk is.

De plechtige vooropening ging door op vrijdag 29 november in het achtergebouw van « Au Pavillon Belge », waar de voorlopige lokalen gevestigd zijn, in aanwezigheid van talrijke aanwezigen w.o. Z.E.H. Supply, deken, de heren De Geest, burgemeester, Storme, bestendig afgevaardigde, Meesseman, directeur R.V.A. enz. Vanwege de firma Kling waren, naast de heren Kling ook twee directeurs aanwezig alsmede de heer R. Scherpereel.

Nieuw Stationsgebouw te Torhout.

VEURNE

S.V. Waco

De S.V. Westvlaamse Afzet-Coöperatie voor Akkerbouwprodukten werd in november 1959, in samenwerking met de Belgische Boerenbond, opgericht met als doel de graangewassen en peulvruchten, in het bijzonder de brouwergerst, markt-

klaar te maken en af te zetten voor rekening van haar leden.

Het aantal vennoten was half 1963 opgeklimmen tot 508 leden.

Sucrierie de Warneton

Gesticht in december 1893 werd deze suikerfabriek opgericht te Waasten. Dit feit

De heer Kling verheugde zich over de vestiging te Wervik en dankte de W.E.R., het stadsbestuur alsmede de heer Scherpereel.

Tijdens de receptie op het stadhuis te Wervik werd het woord gevoerd door de heer J. De Geest, burgemeester en de heer J. Pattyn, economisch adviseur W.E.R.

VOORLICHTING WESTVLAAMSE EKONOMISCHE PROBLEMATIEK

De Heer O. Vanneste, Directeur W.E.S. : Kortrijk (19 oktober); Brugge (26 oktober); Blankenberge (29 oktober); Brussel (29 oktober); St.-Kruis (29 november); Brugge (5 december).

De Heer J. Pattyn, economisch adviseur W.E.S. : Veurne (9 oktober); Kortrijk (26 oktober).

De Heer Ir J.M.L. Demeyere : Brugge (6-23 september); Brussel (6 oktober); Den Haag (12 oktober); Kortrijk (13-20 oktober); Harelbeke (27 oktober); Heule (7 november); Ieper (10-22 november); Poperinge (13 december).

B.R.T. WEST-VLAANDEREN

In de sociaal-economische rubriek « Vonk van deze dag » werden volgende lezingen gehouden :

September 1963 : Marc Vander Stichele.

5 Over de werking van Leiedal.

12 De investeringen in het eerste programma voor economische expansie.

19 Nota over de woongelegenheden als faktor van de economische ontwikkeling.

26 Nota over de arbeidsreserves.

Oktober 1963 : Jozef Declercq.

3 De versnelde beroepsopleiding van de volwassenen.

10 Hoe gebeurt de versnelde beroepsopleiding en door wat is ze verantwoord ?

17 Hoe wordt de versnelde beroepsopleiding opgevat en welke zijn de voordelen ?

24 Illustratie van het sociaal dienstbezoek langs de beroepsherscholing.

31 Wat denken de mensen uit de praktijk van de versnelde beroepsopleiding ?

November 1963 : Ir J. Demeyere.

7 Demografisch onderzoek in de provincies West-Vlaanderen, Henegouwen

en de Departementen Nord en Pas-de-Calais.

14 Zorg voor de ouden van dagen.

21 Demografie en tekort aan arbeidskrachten.

28 Gezins- en demografisch beleid.

ENQUETE BIJ DE VERSTEDELIJKE BEVOLKING IN WEST-VLAANDEREN

Als onderdeel van de IIIe werkfase van de survey der Westvlaamse gewesten voert het W.E.S. thans een uitvoerig sociologisch onderzoek uit naar de levensgewoonten van de stedelijke bevolking en van de bevolking wonend in verstedelijkte, toeristische en geïndustrialiseerde gemeenten van West-Vlaanderen.

Het sociologisch onderzoek heeft tot doel een aktueel inzicht te bekomen in zekere aspecten van de stedelijke samenlevingsvorm zelf, alsmede de weerslag hiervan na te gaan op het gehele maatschappelijke gedrag en op de verhouding tot de plattelandsbevolking. Vooral de sociale aspiraties van de verstedelijkte bevolking worden nagegaan.

2.500 gezinshoofden uit meer dan 50 steden en gemeenten werden in het onderzoek betrokken.

Reeds meer dan duizend antwoordformulieren zijn behoorlijk ingevuld teruggekomen. Elk formulier levert 14 bladzijden waardevolle inlichtingen per gezin, zodat de teruggekomen formulieren een schat van statistisch basismateriaal zullen opleveren.

DEMOGRAFISCH ONDERZOEK C.L.E.R.

Het komitee C.L.E.R. (Regionaal-economisch Kontaktkomitee West-Vlaanderen, Henegouwen, Nord en Pas-de-Calais) heeft zopas een brochure uitgegeven over het demografisch onderzoek van hogervermelde gebieden. Na een beschrijving van de demografische toestand worden de vooruitzichten over de periode 1959-1969 weergegeven.

WERKGROEP GRENSARBEID

Op 24 september hield de werkgroep Grensarbeid van de W.E.R. een vergadering, waarop de studie van het W.E.S., opgemaakt op basis van een onderzoek bij de grensarbeiders, werd besproken.

GOUVERNEUR ROCKEFELLER OP BEZOEK TE BRUSSEL

Op 1 oktober opende dhr. Rockefeller, Gouverneur van New York, U.S.A., een

centrum voor commerciële betrekkingen tussen zijn land en de E.E.G.-landen. De h. O. Vanneste, directeur W.E.R., woonde op uitnodiging van Gouverneur Rockefeller een receptie bij te Brussel in het Westbury-hotel.

E.R.V.

Op 4 september woonde de h. O. Vanneste, directeur W.E.R., de zitting bij van het bestuurskomitee van de Economische Raad voor Vlaanderen.

PROVINCIALE RAAD BEZOEKT WESTHOEK

Op 9 oktober werd de jaarlijkse studiereis van de provinciale raadsleden georganiseerd, welke dit jaar tot doel had nader kennis te maken met enkele problemen van de Westhoek.

De Provinciale Raad, onder leiding van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur, en de Heer J.B. de Gheldere, voorzitter, werd op het stadhuis te Veurne ontvangen door het stadsmagistraat. Na een welkomwoord van de Heer Van Hee, burgemeester, welke in korte woordingen de problemen van de Westhoek schetste, dankte de Heer J.B. de Gheldere.

De Heer J. Pattyn, economisch adviseur W.E.R., gaf een uiteenzetting over de economische groei in West-Vlaanderen met een toelichting over de konkrete toestand in de arrondissementen Diksmuide en Veurne.

De provinciale raadsleden brachten een bezoek aan de suikerfabriek « Sucrerie de Warneton » te Veurne, alsmede aan de S.V. Waco (Westvlaamse Afzet-Coöperatie voor Akkerbouwprodukten).

Na het bezoek te Veurne, werden de provinciale raadsleden ontvangen door het stadsmagistraat te Diksmuide. De Heer Van Coillie, burgemeester en Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, namen er het woord. In de namiddag werd een bezoek gebracht aan « De Blankaart » te Woumen, waar de Heer W. Lemahieu, namens de Raad van Beheer de delegatie verwelkomde.

EKONOMISCHE STUDIEREIS

Op 7 en 8 november organiseerde de Economische Raad voor Vlaanderen een economische studiereis in West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen voor Vlaamse personaliteiten uit de kulturele wereld, teneinde hen voor te lichten over de economische problematiek en vooral expansie.

's Voormiddags werd een bezoek gebracht aan N.V. Picanol te Ieper, gevolgd door een lunch op de Kimmelberg. 's Namiddags werden de fabrieksgebouwen van N.V. Siemens te Oostkamp bezocht, terwijl 's avonds door het kursaal te Oostende een diner aangeboden werd. Op 8 november werd na een rondrit langsheen de industriële zone de firma UCO bezocht te Brugge.

BEZOEK VAN HET DIPLOMATIEK KORPS

Op 18 november 1963 heeft de Economische Raad voor Vlaanderen opnieuw een studiereis georganiseerd voor de buitenlandse diplomaten, die te Brussel geakkrediteerd zijn.

Na een bezoek aan de elektriciteitscentrale te Ruien werd deze delegatie ontvangen door de firma Tréfileries Léon Bekaert te Zwevegem.

HANDELSPROSPEKTEURS OP BEZOEK

Op woensdag 27 november ontving de Westvlaamse Economische Raad het bezoek van de Belgische handelsprospekteurs, de heren Tihay, Moussard, Tardy, Lahousse en Guillet, die werkzaam zijn respectievelijk te Lyon, Marseille, Parijs, Rijsel en Straatsburg.

De functie van handelsprospekteur werd voor 2 à 3 jaren ingevoerd met de bedoeling enerzijds de Belgische exporteurs concreet bij te staan in alle problemen van export en anderzijds deze handelsprospekteurs te belasten met concreet prospectiewerk in de geografische omschrijving waarvoor zij werden aangesteld.

Deze handelsprospekteurs werden op de hoogte gebracht van de economische expansie in West-Vlaanderen en van de exportmogelijkheden van de diverse bedrijfstakken.

Na een bezoek aan een metaalbedrijf, werd de delegatie ontvangen door Ridder P. van Outryve d'Ydewalle. De W.E.R. zal verdere contacten met de prospekteurs in Frankrijk onderhouden. Intussen werden nog twee handelsprospekteurs toegevoegd aan de konsulaten te Bordeaux en te Toulouse.

REGIONAAL BUREAU BELGISCHE DIENST BUITENLANDSE HANDEL

Op dinsdag 15 oktober 1963 werd het provinciaal bureau van de B.D.B.H. officieel te Brugge ingehuldigd in aanwezig-

heid van talrijke vertegenwoordigers uit de politieke, patronale en syndikale middens.

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur, zat de plechtigheid voor en verheugde zich in de organisatie van de regionale aktie van de B.D.B.H.

De heer A. De Clerck, Minister van Middenstand, onderlijnde de betekenis van de exporthandel en de betekenis van de provinciale bureaus voor de kleine en middelgrote ondernemingen.

De afgevaardigde van de B.D.B.H. voor West-Vlaanderen is de heer J. Ghekiere, welke zijn bureel heeft in de lokalen van de Westvlaamse Economische Raad, Dijver, 7, Brugge (Tel. 050/381.31).

Deze afgevaardigde zal de ondernemingen in hun streek bezoeken om ze behulpzaam te zijn bij hun uitvoerproblemen.

Indien nodig zal hij een dossier betreffende de desiderata van de ondernemingen aanleggen. Dit dossier zal vervolgens naar de centrale administratie te Brussel worden gezonden om er te worden behandeld, eventueel met de medewer-

king van onze diplomatieke en consulaire posten in het buitenland.

Hij zal voorts periodiek konsultatiedagen houden in de diverse centra van hun gebied.

Tevens is in overweging genomen, de door de diplomatieke en consulaire agenten en de handelsprospektors verleende gehoren niet langer tot Brussel te beperken, maar die ook in de voornaamste provinciecentra te doen plaats vinden.

FRANS-BELGISCHE KONTAKTDAGEN INZAKE SCHOENEN TE IZEGEM

Op maandag 18 en dinsdag 19 november werden te Izegem kontaktdagen belegd tussen de Westvlaamse schoenfabrikanten en de Franse kopers.

Deze kontaktdagen stonden onder het beschermheerschap van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur, en werden georganiseerd door Toerisme en Economie, Westtoerisme, de Westvlaamse Economische Raad en de Bond der Schoenfabrikanten van Izegem en omstreken.

« NORD INDUSTRIEL, AGRICOLE ET COMMERCIAL »

★

Weekblad voor Nord, Pas-de-Calais, Aisne, Oise en Somme.

Rubrieken over West-Vlaanderen en Henegouwen.

★

● Abonnement :

Basis van Uw kennis van de Noord-Franse markt

● Publiciteit in dit tijdschrift :

Basis van Uw contacten met de Noord-Franse markt

Stort 250 F (jaarabonnement) op
P.C.R. n° 6004.91 te Brussel van :
Le Nord Industriel et Commercial,
Bauchat Gauche S.A., LILLE (France)

Burelen voor West-Vlaanderen :
36 Loofstraat, Kortrijk - Tel. (056) 109.90

De bedoeling van deze kontaktdagen was de eventuele Franse kopers als aankoopgroeperingen van grossiers, aankoopgroeperingen van kleinhandelaars, grossiers, vennootschappen voor verkoop per briefwisseling e.a. in contact te brengen met de Izegemse schoenproducenten.

Op maandag 18 november te 15 uur werden de Franse gasten en de Westvlaamse schoenfabrikanten met afgevaardigden van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel en van de Westvlaamse Economische Raad op het stadhuis ontvangen. Na het welkomwoord van de Heer J. Sintobin, Burgemeester, belichtte de Heer L. Defauw, dienstdoende voorzitter van de Bond der Schoenfabrikanten, de betekenis van de schoenindustrie in West-Vlaanderen.

In het kasteel Wallemote werd door een twaalfstal schoenfirma's, die aan deze kontaktdagen deelnamen, hun kollekties schoenen gepresenteerd aan de Franse kopers. Vanwege de Franse grossiers was een grote interesse merkbaar en talrijke kontakten konden gelegd worden. Maandagavond werd in hetzelfde kasteel een diner georganiseerd onder voorzitterschap van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur. Aan dit diner zaten o.m. aan : de Heer E. Baeckelandt, Kabinetschef van de Minister van Buitenlandse Handel, de bestendig afgevaardigden Smissaert en Loncke, Burgemeester Sintobin, de Heren Olyslagers en Ghekiere van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel, de Heer Steyns, voorzitter van de Nationale Groepering der Schoenfabrikanten en de Heren Vanneste en Pattyn van de Westvlaamse Economische Raad.

Op dinsdag 19 november brachten de Franse kopers een bezoek aan de diverse schoenfabrieken.

PERMANENTE KONFERENTIE DER HANDELSKAMERS

De Permanente Konferentie van de Franse en Belgische Kamers van Koophandel van Schelde en Leie, onder voorzitterschap van de Heer P. Provost, Voorzitter van de Handelskamer te Kortrijk, hield op donderdag 14 november te Ieper haar Algemene Vergadering in aanwezigheid van Z.K.H. de Prins van Luik, de Franse Ambassadeur, de Prefekt van Noord-Frankrijk en de Gouverneur van West-Vlaanderen. Talrijke afgevaardigden van deze handelskamers, burgemeesters en hogere ambtenaren waren aanwezig.

De Konferentie nam kennis van het

memorandum dat hoofdzakelijk aan infrastructuurproblemen gewijd was en keurde talrijke moties goed.

TENTOONSTELLING « WAT IS ELEKTRICITEIT ? » TE IEPER

Van 20 oktober tot 1 december werd in de Lakenhalle te Ieper een merkwaardige tentoonstelling onder het thema « Wat is elektriciteit ? » georganiseerd door de Intercommunale Inelgas, met medewerking van de Maatschappij Intercom, waarvan B.M.G.E. een filiale is. De stad Ieper verleende het beschermheerschap aan deze tentoonstelling.

De bedoeling was het publiek objektief en zo breedvoerig mogelijk voor te lichten over de basisbegrippen inzake elektriciteit en over de dienst die zij aan de mens bewijst.

UITBREIDING VAN DE TELEFONISCHE UITRUSTING IN WEST-VLAANDEREN

In de jongste maanden werd door de Regie van Telegraaf en Telefoon overgegaan tot veelvuldige aanbestedingen van werken die deel uitmaken van een

uitbreidingsprogramma aan de telefonische uitrusting van West-Vlaanderen.

Tal van aanbestedingen houden verband met het leggen van ondergrondse kabels. Wij onderlijnen hier echter op een meer bijzondere wijze de aanbesteding van telefoongebouwen.

Sedert 1 november 1962 werden volgende openbare aanbestedingen uitgeschreven :

- 7 november 1962 : nieuw telefoongebouw te Roesbrugge.
- 14 november 1962 : vergrotingswerken aan het telefoongebouw te Den Haan (Klemskerke).
- 14 november 1962 : nieuw telefoongebouw te Koksijde.
- 14 november 1962 : nieuw telefoongebouw te Watou.
- 14 november 1962 : nieuw telefoongebouw te Dottignies.
- 28 november 1962 : nieuw telefoongebouw te Wingene.
- 12 december 1962 : vergrotingswerken telefoongebouw te Pervijze.
- 12 december 1962 : centrale verwarming telefoongebouw te Heist.
- 22 mei 1963 : vergrotingswerken telefoongebouw te Gistel.

Nieuw R.T.T.-gebouw te Ruiselede.

- 29 mei 1963 : nieuw telefoongebouw te Geluvelde.
- 11 september 1963 : nieuw telefoongebouw te Zwevezele.
- 9 oktober 1963 : vergrotingswerken telefoongebouw te Blankenberge.
- 30 oktober 1963 : nieuw telefoongebouw te Kemmel.
- 18 november 1963 : Centrale verwarming en klimaatregeling in het telefoongebouw te Koksijde.
- 20 november 1963 : nieuw telefoongebouw te Lichtervelde.

HET BESTUUR DER POSTERIJEN

Uit het Jaarverslag over het dienstjaar 1962 lichten we volgende inlichtingen wat West-Vlaanderen betreft :

Het personeel bestaat uit

- 382 ambtenaren en beambten van 1ste, 2de, 3de categorie;
- 235 hulpkrachten-beambten;
- 1.096 brievenbestellers;
- 528 hulpkrachten-brievenbestellers;
- 57 werklieden;

2.308

Cursussen ter volmaking van het personeel werden ingericht te Kortrijk :

- 3 zittingen voor recruten-bestellers
- 1 zitting voor hulpkrachten-beambten.

De dienst wordt verzekerd in :

185 gewone postkantoren :

- 75 ontvangerijen,
- 18 bijkantoren,
- 70 onderontvangerijen,
- 8 overdraagkantoren,
- 14 agentschappen,

185

De gemiddelde bevolking bediend door een gewoon postkantoor is 5.578 inwoners.

De gemiddelde oppervlakte bediend door een gewoon postkantoor is 1.677 ha.

Benevens de 185 gewone postkantoren zijn er

- 3 sorteerkantoren
- 99 hulppostkantoren.

In de loop van het jaar 1962 werden verbeteringswerken uitgevoerd in de kantoren Roeselare 3 en Moeskroen 1.

Belangrijke vernieuwingen werden aangebracht aan het meubilair in Brugge 2, Zeebrugge, Ichtegem, Tielt, Wevelgem, Wervik.

PROVINCIALE DAHLIATENTOONSTELLING

Op initiatief van het werk van de Volkstuinen te Dadizele, werd van 7 tot 9 september jl. aldaar een provinciale dahliatentoonstelling georganiseerd. Deze tuinbouwmanifestatie kende een groot succes.

SCHORSENEREN OP DE ROESELARSE VEILING

In het kader van de omschakeling van de Westvlaamse landbouw naar de meer intensieve tuinbouw, organiseerde de Belgische Boerenbond op dinsdag 26 november een tuinbouwkonferentie, waarop de Heer A. De Smedt, tuinbouwconsulent, een uiteenzetting gaf over de uitbreiding van de groenteteelt in West-Vlaanderen en over de rol van de coöperatieve veilingen te Roeselare en te Oostende in de afzet van tuinbouwprodukten. Op dezelfde dag werd in de Roeselarse Veiling een blokverkoop georganiseerd van 320 ton schorseneren. Zelfs buitenlandse opkopers waren er aanwezig.

DE WESTVLAAMSE GROENTETEELT EN DE T.V.

In het kader van de rubriek « Voor Boer en Tuinder » wijdde de Vlaamse uitzending van de T.V. op 6 oktober jl. een uitzending aan de omschakeling van de akkerbouw naar de vollegrondsgroenteteelt op de gemengde bedrijven. Talrijke opnamen werden gemaakt in West-Vlaanderen waaraan Ir L. Bockstaele, Directeur van het Provinciaal Centrum voor Nijverheidsteelten, actief medewerkte.

INTERNATIONAAL KONGRES VOOR ROOD VEE KWEKERS

Ter gelegenheid van de provinciale rundveeprijskamp te Roeselare werd van 5 tot 7 oktober in West-Vlaanderen het kongres van het Europees Verbond der Rood Vee Kwekers georganiseerd. Er werden zittingen gehouden te Brugge, Izegem en Loppem.

PROVINCIALE RUNDVEEPRIJSKAMP

De provinciale rundveeprijskamp die om de twee jaar door het Provinciaal Verbond der Veekwekersyndikaten wordt ingericht, ging dit jaar door te Roeselare op 6 oktober.

Er werden een 400-tal dieren tentoongesteld. Een groot aantal personaliteiten uit de landbouwwereld en veel liefhebbers woonden deze wedstrijd bij.

NIEUW BOEK OVER MELKHYGIENE

Ir L. Bockstaele, Directeur van het Provinciaal Centrum voor Nijverheidsteelten te Rumbeke en Ir J. Jordens, Dienstchef bij de Nationale Zuiveldienst te Brugge, publiceerden een handboek « Hygiënische Melkwinning ». De auteurs beschrijven omstandig de voorzorgen die moeten in acht genomen worden om kwaliteitsmelk te produceren, waarvoor een maximale vergoeding wordt bekomen.

WINTERTOERISME AAN ZEE

Op dinsdag 29 oktober had te Blankenberge, onder het voorzitterschap van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur van West-Vlaanderen, de derde persdag 1963 van Westtoerisme plaats. Deze persdag stond in het teken van het stijgend wintertoerisme aan de Belgische kust.

Deze persdag werd ingericht om aan het brede publiek mede te delen hoe sterk het wintertoerisme aan de Belgische kust reeds is ingeburgerd. Onmiddellijk na de tweede wereldoorlog was dienaangaande geen spoor te merken.

Meerdere factoren hebben het wintertoerisme in de hand gewerkt. Talrijke hotels werden met een aangepaste verwarmingsinstallatie uitgerust en honderden appartementen met verwarmingsinstallatie staan thans ter beschikking van de huurder tijdens de wintermaanden. De gastronomische weekeinden werden een aantrekking op zichzelf. Daar is verder de gunstige invloed van de stijgende welvaart, de verbetering van de verbindingswegen en de uitbreiding van het autopark. Last but not least dient de ruimere erkenning van de heilzame werking van het kustklimaat onderlijnd.

Door de Heer O. Vanneste, Directeur van het Westvlaams Economisch Studie-bureau, werd een overzicht gegeven inzake de spreiding van het toeristisch seizoen en de stijgende betekenis van het wintertoerisme. In zijn betoog gaf de Heer O. Vanneste ook een overzicht inzake de logiesmogelijkheden en de gunstige logiesprijzen aan de Belgische kust tijdens de wintermaanden.

De Heer M. Devriendt, Burgemeester van Blankenberge, brak een lans voor een grotere financiële steun aan de kustgemeenten teneinde het hoofd te kunnen bieden aan de groeiende financiële lasten ten gevolge van het steeds toenemend aantal toeristen en de steeds grotere eisen die zij stellen.

In zijn tafelrede herinnerde de Heer H. Smislaert, Bestendig Afgevaardigde, aan de eerste campagne van Westtoerisme, ruim een decennium terug, ten voordele van het wintertoerisme.

Hij wees erop dat toen niemand had durven denken aan een zo snelle en zo brede ontwikkeling van het wintertoerisme.

Ter gelegenheid van deze persdag werd ook de nieuwe brochure van Westtoerisme « Winter aan zee » aan de pers voorgesteld.

TOERISTISCHE INDEX W.E.S. SEIZOEN 1963

Het zeer slechte weder tijdens de laatste augustusdagen en de eerste week van september liggen ongetwijfeld aan de basis van een minder goede toeristische activiteit tijdens de jongste septembermaand. In vergelijking met vorig jaar was de toeristische activiteit in september 1,3 % zwakker; wanneer men rekening houdt met de algemene trend en de voortdurende toeneming van de toeristische capaciteit krijgt deze achteruitgang van 1,3 % een zwaardere betekenis. Niettegenstaande de minder goede septemberresultaten was het toeristisch seizoen niettemin bevredigend. De toeristische index van het Westvlaams Economisch Studiebureau, die niet minder dan 22 uiteenlopende facetten van het kusttoerisme dekt, wijst op een toename van 5,5 %. Er moge hierbij worden aangemerkt dat elk van de vier deelindexcijfers (overnachtingen, verkeer, handel en openbare nutsvoorzieningen) op een groei van het kusttoerisme wijzen.

Vooraf de goede bedrijvigheid tijdens de jongste julimaand ligt aan de basis van het bevredigend resultaat. De toeristische activiteit lag tijdens de julimaand 8,9 % hoger dan tijdens dezelfde maand van het vorig jaar (ingevolge het verwerken van later ontvangen inlichtingen wijkt dit cijfer af van een eerder overgemaakt indexcijfer voor juli).

In de lijn van de algemene tendens van de jongste jaren kende de toeristische activiteit tijdens de junimaand een nieuwe verhoging van 5,2 %.

Spijt het minder goede weder tijdens de augustusmaand wijst de toeristische index eveneens op een groei van 4,1 %. De augustusmaand was ook dit jaar de belangrijkste seizoenmaand. Het verschil met de julimaand is evenwel miniem; de globale activiteit lag in augustus slechts 1,7 % hoger dan in juli.

MINISTER BERTRAND BRACHT EEN BEZOEK AAN DE KUST

De Heer Bertrand, Minister van Verkeerswezen en toerisme, bracht op dinsdag 10 december een bezoek aan de westkust. Hij werd er ontvangen door de Heer P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur, en de afgevaardigde van Westtoerisme en van de verschillende toeristische centra van West-Vlaanderen.

Op deze bijeenkomst werden de toeristische belangen van de provincie West-Vlaanderen besproken en bepaalde desiderata aan de heer Minister overgemaakt.

DUITSE AUTOCARISTEN BEZOEKEN DE KUST

Op uitnodiging van Westtoerisme ondernamen een groep autocarondernemersreisagentschappen uit de streek van Westfalen-Lippe van 15 tot 18 november een prospectiereis naar de Belgische kust. Zij werden door de Heer Gouverneur en door de Raad van Beheer van Westtoerisme op het Provinciaal Hof ontvangen. Het Westvlaams Economisch Studiebureau was er vertegenwoordigd door dr N. Vanhove, wetenschappelijk medewerker.

Het opzet van dit bezoek was deze autocarondernemers de gelegenheid te geven de kuststreek te leren kennen en meteen de mogelijkheid te overwegen tot het inrichten van groeps- en particuliere reizen naar de Belgische kust.

SPECIALE TREINEN KEULEN-OOSTENDE

Evenals vorig jaar organiseert de Directie Keulen van de Westdeutsche Bundesbahn deze winter opnieuw vijf speciale reizen naar de kust. Het betreft hier speciale weekendreizen waarvan de meeste deelnemers te gast zijn op de gastronomische zaterdagavondindiners in het Kur-saal te Oostende.

B.R.T. OVER WINTERTOERISME AAN DE KUST

In het kader van de wekelijkse uitzending « Muziek en toerisme » wijdde de B.R.T. op zaterdag 3 november bijzondere aandacht aan het wintertoerisme aan de Belgische kust.

Onder de vorm van een interview verleende dr N. Vanhove, wetenschappelijk medewerker van het W.E.S., zijn medewerking.

DE REPRESENTATIEVE WAGEN VOOR DE ZAKENMAN

Officieel koncessionaris :

ETN VAN BIERVLIET Gebroeders

P.V.B.A.

Scheepsdalelaan 8, BRUGGE

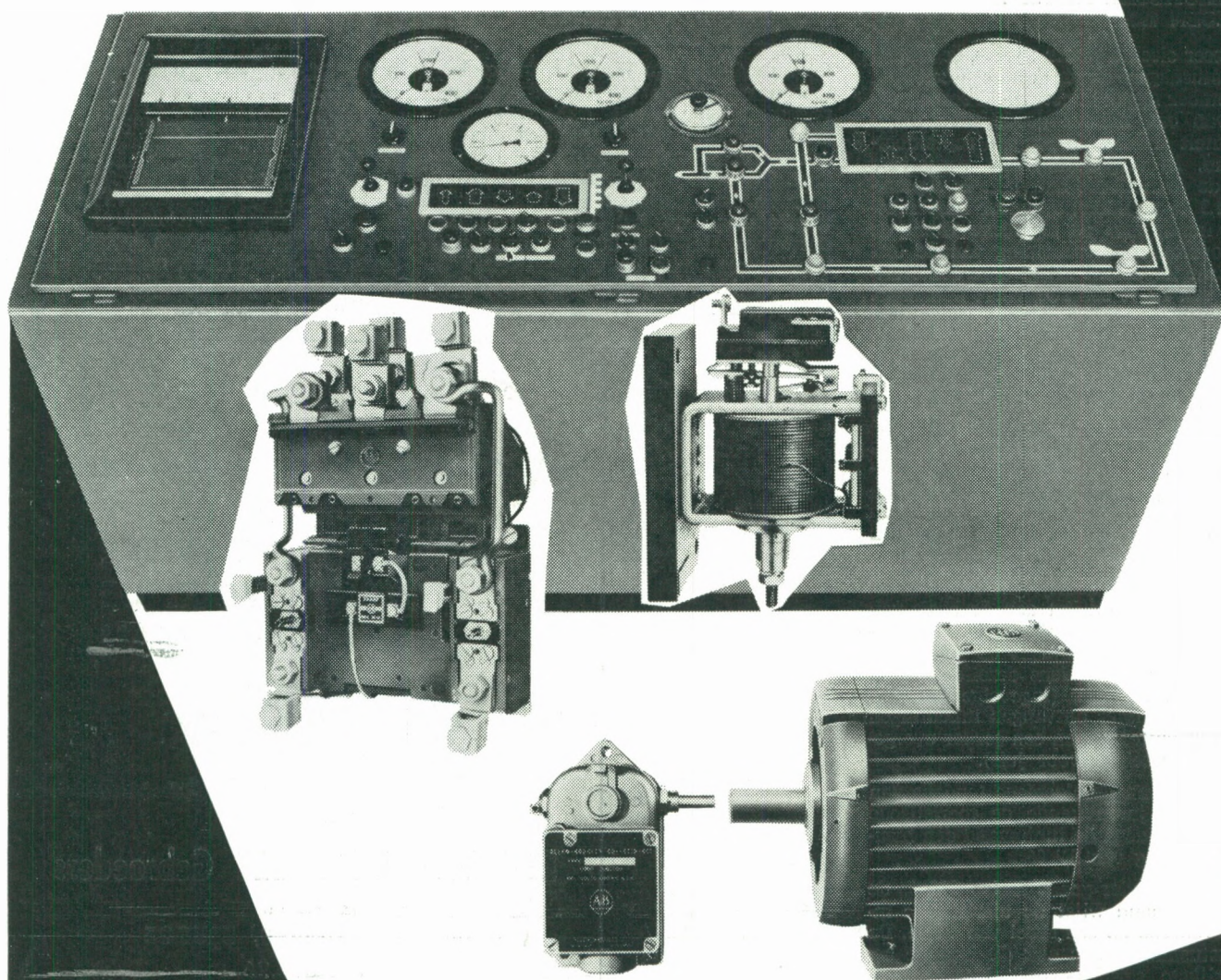
Tel. 336.26

MERCEDES-BENZ

ELECTRO-INDUSTRIËLE APPARATUUR

etn **vandecappelle** *nv.*

studie, samenstelling en oplossing van uw
moeilijkste automatie problemen in fabricage,
montage, e. a. bedrijfstakken.
degelijk materiaal waarborgt hoge bedrijfszekerheid.

di artex

RUMBEKESTEENWEG 279 ROESLARE – TEL. 051/230.81 (3 l.)

De Westvlaamse Economische Raad

ontving financiële steun van volgende gemeenten

Arrondissement BRUGGE

Aartrijke	Dudzele	Meetkerke	Sint-Michiels
Assebroek	Heist-a.-Zee	Oedelem	Torhout
Beernem	Jabbeke	Oostkamp	Veldegem
Blankenberge	Knokke	Sijsele	Waardamme
Brugge	Lissewege	Sint-Andries	Wenduine
Damme	Loppem	Sint-Kruis	Zedelgem
			Zuienkerke

Arrondissement DIKSMUIDE

Diksmuide	Keiem	Leki	Pollinkhove
Handzame	Koekelare	Lo	Reninge
Houthulst	Kortemark	Nieuwkapelle	Sint-Jacobskapelle
Kaaskerke	Lampernisse	Oostkerke	Zarren

Arrondissement IEPER

Dikkebus	Langemark	Proven	Westouter
Elverdinge	Loker	Roesbrugge-	Westvleteren
Geluwe	Nieuwkerke	Haringe	Wijtschate
Ieper	Oostvleteren	Sint-Jan	Woesten
Kemmel	Passendale	Vlamertinge	Zillebeke
Komen	Poperinge	Watou	Zonnebeke

Arrondissement KORTRIJK

Aalbeke	Dottenijs	Kortrijk	Moorsele
Anzegem	Gullegem	Kuurne	Otegem
Avelgem	Harelbeke	Lauwe	Outryve
Bellegem	Heestert	Lendeledé	Spiere
Beveren-Leie	Heule	Marke	St.-Eloois-Vijve
Bissegem	Hulste	Menen	Vichte
Deerlijk	Ingooigem	Moen	Waregem
Desselgem	Kerkhove	Moeskroen	Wevelgem
			Zwevegem.

Arrondissement OOSTENDE

Bredene	Ichtegem	Oostende	Vlissegem
Eernegem	Leffinge	Oudenburg	Westende
Ettelgem	Lombardsijde	Slijpe	Zande
Gistel	Middelkerke	Stene	Zandvoorde

Arrondissement ROESELARE

Ardooie	Ingelmunster	Lichtervelde	Staden
Beveren	Izegem	Oekene	St.-Eloois-Winkel
Dadizele	Kachtem	Roeselare	Westrozebeke
Emelgem	Ledegem	Rumbeke	

Arrondissement TIELT

Aarsele	Oeselgem	Ruiselede	Tielt
Kanegem	Ooigem	Schuijferskapelle	Wielsbeke
Meulebeke	Oostrozebeke	Sint-Baafs-Vijve	Wingene

Arrondissement VEURNE

Adinkerke	De Panne	Oostduinkerke	Stavele
Alveringem	Houtem (Veurne)	Pervijze	Veurne
Beveren	Koksijde	Ramskapelle	Wulpen
Bulskamp	Leisele	St.-Joris-a.-IJzer	Zoutenaai
De Moeren	Nieuwpoort	Sint-Rijkers	

W.E.R. - PUBLICATIES

A. — REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIEBUREAU

- « De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper »,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1958 (207 blz.) — 135 F.
- « De Belgische Zeevisserij - Een Economische Studie »,
door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 blz.) — 200 F.
- « La Pêche Maritime Belge - Etude Economique »,
par O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 p.) — 200 Frs.
- « Het Arrondissement Brugge - Een Regionaal Economische Studie »,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1961 (436 blz.) — 250 F.
- « Het Arrondissement Oostende — Een Regionaal Economische Studie »,
door O. Vanneste, J. Theys en M. Zwaenepoel, 1962 (444 blz.) — 250 F.
- « Menen — Een Economische Studie van een Grenzstad »,
door O. Vanneste & J. Theys, 1962 (256 blz.) — 200 F.

B. — RAPPORTEN W.E.R.

- « De Confectionnijverheid in West-Vlaanderen - Contact Technisch- en Beroepsonderwijs/Nijverheid »,
gestencild, 1958 (64 blz.) — 35 F.
- « De Textielnijverheid in West-Vlaanderen - Arbeidsbevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie »,
gestencild, 1959 (74 blz.) — 35 F.
- « De Metaalnijverheid in West-Vlaanderen - Arbeidsbevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie »,
gestencild, 1960 (119 blz.) — 85 F.
- « De Schoennijverheid in West-Vlaanderen - Arbeidsbevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie »,
gestencild, 1961 (67 blz.) — 45 F.
- « De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen — Kontakt Technisch- en Beroepsonderwijs/Nijverheid
(Aanvullend rapport) »,
gestencild, 1962 (50 blz.) — 100 F.
- « De Houtnijverheid in West-Vlaanderen — Arbeidsbevoorrading — Kontakt Onderwijs/Industrie »,
gestencild, 1962 (80 blz.) — 125 F.

C. — REEKS WESTVLAAMSE ONTWIKKELINGSPROBLEMEN W.E.R. — W.E.S.

- Nr 1. — Toekomstige Ontwikkelingsproblemen van Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland,
1957 (56 blz.) — 20 F.
- Nr 2. — Plechtige Installatievergadering C.L.E.R. - Regionaal-Economisch Kontaktkomitee West-Vlaanderen - Henegouwen - Nord - Pas-de-Calais,
1960 (52 blz.) — 25 F.
- Nr 3. — Verslag van de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economische Raad,
1960 (39 blz.) — 25 F.
- Nr 4. — Verslag Westvlaamse Economische Raad over het jaar 1960,
(36 blz.) 25 F.
- Nr 5. — Universitair Onderwijs in Westvlaanderen, 1963,
(32 blz.) 20 F.

D. — ANDERE PUBLICATIES

- « Le Littoral et son Hinterland - Essai d'une étude d'économie touristique »
(in Nederlandse taal uitgeput)
door O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (226 blz.) — 150 F.
- « Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen »,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) — 275 F.
- « Adresboek van de Westvlaamse industrie »,
1958 (344 blz.) — 150 F.

E. — TIJDSCHRIFT « WEST-VLAANDEREN WERKT »

- Driemaandelijks uitgave — abonnement 100 F.
- Steunende leden (bijdrage 200 F) ontvangen gratis het tijdschrift en andere publicaties van de W.E.R.
- P.C.R. W.E.R. nr 976.57.

De onderneming is de basiscel, het eerste en essentieel orgaan van de technologische beschaving.

Daardoor heeft zij plichten tegenover onze huidige beschaving. Deze plichten zijn zwaarder geworden naarmate het technologisch karakter van de beschaving op de voorgrond is gekomen.

Zij staat letterlijk te haren dienste. Zij heeft slechts een reden van bestaan in de mate waarin zij streeft naar de versteviging en de uitbouw van deze beschaving.

Arnaud de Vogüé

de grote Belgische naam in de elektronica

Voor alle financiële transacties

Bank van Roeselare en Westvlaanderen

in dienst van eigen volk en gouw